

Chambre des Représentants

SESSION 1983-1984

19 JUIN 1984

PROJET DE LOI

étendant, pour certaines infractions, le champ d'application de l'extinction de l'action publique moyennant le paiement d'une somme d'argent

RAPPORT

FAIT
AU NOM DE LA COMMISSION
DE LA JUSTICE ⁽¹⁾
PAR M. BOURGEOIS

MESDAMES, MESSIEURS,

I. — Exposé du Vice-Premier Ministre

Le Vice-Premier Ministre et Ministre de la Justice et des Réformes institutionnelles précise que le présent projet de loi vise à étendre l'application du régime de l'extinction de l'action publique moyennant le paiement d'une somme d'argent (la « transaction »). Ce projet de loi contribue à résoudre le problème de l'arriéré judiciaire.

La nouvelle procédure ne s'appliquera toutefois qu'aux infractions punissables soit d'une amende, soit d'une peine d'emprisonnement ne dépassant pas cinq ans, soit de l'une et de l'autre de ces peines. L'un de ses buts est aussi d'éviter que certaines infractions ne demeurent impunies qu'en raison de la crainte d'encombrer les tribunaux.

⁽¹⁾ Composition de la Commission :

Président : M. L. Remacle.

A. — Membres : MM. Bourgeois, Gehlen, Grafé, L. Remacle, Suykerbuyk, Van den Brande, Verhaegen. — Bossuyt, Brouhon, Collignon, Derycke, Mme Detiège, MM. D'Hose, Mottard, Van den Bossche. — De Groot, Henrion, Huylebrouck, Mundeeler, Van Belle, Van de Velde. — Baert, Belmans.

B. — Suppléants : Mme Demeester-De Meyer, MM. le Hardy de Beaulieu, J. Michel, Piot, Steverlynck, Thys, Wauthy, Willems. — Baudson, Mme Brenez, MM. Dejardin, Gondry, Mme Lefeber, MM. Tobback, Van Elewyck, Vanvelthoven, Willockx. — Barzin, A. Claes, De Decker, De Grève, De Winter, Klein, Verberckmoes. — R. Declercq, F. Vansteenkiste, Verniers.

Voir :

698 (1982-1983) : N° 1.

— N° 2 à 4 : Amendements.

Kamer van Volksvertegenwoordigers

ZITTING 1983-1984

19 JUNI 1984

WETSONTWERP

tot uitbreiding van het toepassingsveld van het verval van de strafvordering voor sommige misdrijven, tegen betaling van een geldsom

VERSLAG

NAMENS DE COMMISSIE
VOOR DE JUSTITIE ⁽¹⁾
UITGEBRACHT
DOOR DE HEER BOURGEOIS

DAMES EN HEREN,

I. — Uiteenzetting van de Vice-Eerste Minister

De Vice-Eerste Minister en Minister van Justitie en Institutionele Hervormingen verklaart dat het onderhavige wetsontwerp de uitbreiding tot doel heeft van de mogelijkheid om een beroep te doen op het verval van de strafvordering tegen betaling van een geldsom, de zogenaamde minnelijke schikking. Het wetsontwerp draagt bij tot een oplossing van de gerechtelijke achterstand.

De nieuwe procedure zal nochtans alleen toepasselijk zijn op misdrijven die hetzij met een geldboete, hetzij met een gevangenisstraf van ten hoogste vijf jaar, hetzij met die beide straffen strafbaar zijn. Een van de doelstellingen ervan bestaat er ook in te voorkomen dat bepaalde misdrijven onbestraft blijven alleen omdat ervoor kan worden gevreesd dat de rechtbanken met werk overstelpt worden.

⁽¹⁾ Samenstelling van de Commissie :

Voorzitter : de heer L. Remacle.

A. — Leden : de heren Bourgeois, Gehlen, Grafé, L. Remacle, Suykerbuyk, Van den Brande, Verhaegen. — Bossuyt, Brouhon, Collignon, Derycke, Mevr. Detiège, de heren D'Hose, Mottard, Van den Bossche. — De Groot, Henrion, Huylebrouck, Mundeeler, Van Belle, Van de Velde. — Baert, Belmans.

B. — Plaatsvervangers : Mevr. Demeester-De Meyer, de heren le Hardy de Beaulieu, J. Michel, Piot, Steverlynck, Thys, Wauthy, Willems. — Baudson, Mevr. Brenez, de heren Dejardin, Gondry, Mevr. Lefeber, de heren Tobback, Van Elewyck, Vanvelthoven, Willockx. — Barzin, A. Claes, De Decker, De Grève, De Winter, Klein, Verberckmoes. — R. Declercq, F. Vansteenkiste, Verniers.

Zie :

698 (1982-1983) : Nr. 1.

— Nrs. 2 tot 4 : Amendementen.

Le régime proposé procède également de la préoccupation d'éviter d'appliquer de courtes peines d'emprisonnement et de la nécessité d'assurer une réinsertion sociale plus aisée en évitant l'inscription des condamnations au casier judiciaire.

Le Vice-Premier Ministre précise encore que le projet de loi a été adopté par la Commission de la Justice du Sénat par 10 voix et 2 abstentions (*Doc. Sénat n° 381/2*, p. 9) et qu'il a été adopté en séance publique par 113 voix contre 25 en 2 abstentions (*Annales du Sénat* du 16 juin 1983, p. 2414).

Il attire l'attention sur le fait que les sénateurs qui se sont abstenus lors du vote en commission souhaitaient uniquement limiter la portée du projet de loi.

Il insiste pour que le projet de loi soit adopté sans modification.

II. — Avis

Le Vice-Premier Ministre ayant fait référence aux rapports des procureurs généraux, il en est demandé une synthèse.

Certains membres font observer que ces avis ne sont pas sans importance, mais qu'il aurait été préférable de connaître le point de vue de la magistrature assise et des avocats.

Le projet de loi implique en effet le transfert de certaines compétences de la magistrature assise aux parquets.

Dans leurs avis, les procureurs généraux ne peuvent juger le projet de loi qu'en tant qu'il concerne le fonctionnement des parquets et quant à ses conséquences en matière de résorption de l'arriéré judiciaire.

Quant au fond, le projet a toutefois une incidence sur les droits de la défense. C'est pourquoi les membres proposent de demander l'avis de l'Ordre national des avocats de Belgique. Cette consultation ne retardera pas les travaux de la Commission. Le projet de loi n'a en effet été transmis à la Chambre que le 16 juin 1983; s'il n'a pas été examiné plus tôt, cela résulte uniquement du fait que la commission a dû donner la priorité à d'autres projets de loi plus urgents.

A la suite de la demande formulée par plusieurs membres, le président de la Commission demande l'avis de l'Ordre national des avocats de Belgique sur le projet de loi.

Le rapport ne mentionne les arguments développés par l'Ordre que dans la mesure où les membres de la Commission n'ont pas déjà formulé des observations similaires. La plupart des arguments contenus dans l'avis avaient en effet déjà été discutés en Commission avant que celle-ci ne reçoive cet avis.

Le Vice-Premier Ministre a également demandé l'avis de M. Legros, commissaire royal à la réforme du Code pénal.

Les observations émises par le président du groupe des consommateurs du Conseil de la consommation ont été communiquées aux membres.

III. — Discussion générale

Plusieurs membres approuvent l'essentiel du projet. D'autres y sont hostiles ou portent un jugement nuancé.

Nous résumons ci-dessous, dans un certain nombre de rubriques, les différents points de vue et arguments développés.

1. L'arriéré judiciaire

Plusieurs membres estiment que l'on invoque à tort la résorption de l'arriéré judiciaire pour justifier le projet de loi. En effet, le problème de l'arriéré judiciaire est moins aigu au pénal qu'au civil. Le projet de loi ne contribuerait donc que dans une faible

Het voorgestelde stelsel houdt ook rekening met de bezorgdheid om de toepassing van korte gevangenisstraffen te vermijden en met de noodzaak een betere reclassering in de samenleving te garanderen door de vermelding van de veroordelingen in het strafregister te vermijden.

De Vice-Eerste Minister verklaart dat het wetsontwerp in de Senaat door de Commissie voor de Justitie met 10 stemmen en 2 onthoudingen werd aangenomen (*Stuk Senaat nr. 381/2*, blz. 9) en door de openbare vergadering met 113 stemmen tegen 25 en 2 onthoudingen (*Handelingen van de Senaat* van 16 juni 1983, blz. 2414).

Hij vestigt de aandacht op het feit dat diegenen die zich in de senaatscommissie bij de stemming onthouden hebben alleen tot doel hadden de draagwijdte van het wetsontwerp te beperken.

Hij dringt aan opdat het wetsontwerp ongewijzigd zou worden aangenomen.

II. — Adviezen

Daar de Vice-Eerste Minister naar de verslagen van de procureurs-generaal heeft verwezen, wordt een synthese ervan gevraagd.

Sommige leden wijzen erop dat deze adviezen niet zonder belang zijn maar dat het meer verantwoord zou zijn in deze materie het standpunt van de zittende magistratuur en van de advocaten te kennen.

Het wetsontwerp houdt inderdaad in dat bevoegdheden van de zittende magistratuur naar de parketten worden overgedragen.

In hun adviezen kunnen de procureurs-generaal het wetsontwerp enkel beoordelen in verband met de werking van de parketten en de gevolgen ervan voor het opslorpen van de gerechtelijke achterstand.

Ten gronde raakt het ontwerp echter aan de rechten van de verdediging en dientengevolge stellen zij voor het advies van de Belgische Nationale Orde van Advocaten in te winnen. Het vragen van het advies zal de werkzaamheden van de commissie niet vertragen. Het wetsontwerp werd immers maar naar de Kamer verzonden op 16 juni 1983 en indien het niet vroeger werd onderzocht ligt dit alleen aan het feit dat de commissie de prioriteit moest geven aan andere, meer dringende wetsontwerpen.

Ingevolge het verzoek van verschillende leden wordt het advies van de Belgische Nationale Orde van de Advocaten betreffende het wetsontwerp door de voorzitter van de commissie gevraagd.

In het verslag worden de argumenten van de Orde slechts hernoemen voor zover de commissieleden deze opmerkingen niet reeds hadden geuit. De meeste van deze argumenten werden inderdaad besproken voordat de commissie in kennis was gesteld van het advies.

Ook het advies van de heer Legros, koninklijk commissaris voor de hervorming van het strafwetboek, is door de Vice-Eerste Minister ingewonnen.

De opmerkingen van de voorzitter van de gebruikersgroep van de Raad voor het Verbruik zijn aan de leden medegedeeld.

III. — Algemene bespreking

Verschiedende leden kunnen in ruime mate instemmen met het ontwerp. Andere zijn het er niet mede eens of nuanceren hun oordeel.

We vatten de verschillende standpunten en motieven hieronder samen in een aantal rubrieken.

1. De gerechtelijke achterstand

Volgens sommige leden wordt ten onrechte het inhalen van de gerechtelijke achterstand ingeroepen om het wetsontwerp te verantwoorden. Het probleem van de achterstand in gerechtszaken is immers minder nijpend in strafrechtelijke dan in burgerlijke

mesure à réduire ou à prévenir les retards dans l'instruction des affaires par le tribunal.

Le Vice-Premier Ministre précise qu'il existe effectivement un lien entre le projet de loi et la résorption de l'arriéré judiciaire. L'adoption du projet de loi aura en effet pour conséquence qu'un certain nombre d'infractions et de contraventions ne seront pas poursuivies tout en évitant que les affaires en question ne soient purement et simplement classées.

Le Vice-Premier Ministre précise encore que l'argument selon lequel l'arriéré est moins important au pénal qu'au civil ne vaut certainement pas pour les cours d'appel : celles-ci donnent toujours la priorité aux affaires pénales, ce qui retarde l'instruction des affaires civiles.

Le tribunal correctionnel étant déchargé d'une série de contraventions minimales, il sera possible d'affecter un plus grand nombre de juges aux chambres civiles du tribunal de première instance, où il existe un important arriéré judiciaire. Il y aura donc une incidence favorable permettant d'accélérer les affaires civiles.

Le Vice-Premier Ministre rappelle aussi que les parquets se plaignent du fait que de nombreuses affaires sont classées sans suite en raison de la surcharge des tribunaux et que certaines infractions échappent dès lors à la répression. Le présent projet de loi a pour but d'assurer une sanction minimale.

Certains membres estiment qu'il est difficile d'apprécier l'importance des classements sans suite. Les statistiques ne permettent pas de cerner la réalité. Les chiffres sont parfois exagérés pour prouver la nécessité d'une extension des cadres du personnel.

Un membre fait encore observer que le nouveau système peut même impliquer un surcroît de travail pour les parquets. Le ministère public ne disposera jamais de toutes les données qui résultent de l'instruction à l'audience. Avant de proposer une transaction, le ministère public devra procéder à une enquête approfondie lui permettant d'apprécier le plus objectivement possible.

Le nouveau système ne fera donc qu'alourdir les tâches et les responsabilités du ministère public, si bien que le projet de loi manquera son objectif.

Un membre souligne qu'il n'est pas pertinent d'invoquer l'arriéré judiciaire, étant donné que la cause effective de ce dernier réside dans le fait que le nombre des juges est insuffisant tandis que celui des affaires judiciaires est en augmentation constante depuis de nombreuses années.

S'il est vrai qu'il est actuellement impossible de remédier à cette situation en raison de la crise économique, cet arriéré ne peut pas pour autant justifier la modification de certaines règles fondamentales de notre système pénal.

2. Autres solutions

Certains membres ne contestent pas l'existence de l'arriéré judiciaire mais se demandent s'il est justifié d'étendre le champ d'application de la transaction et de permettre ainsi au ministère public d'accorder l'extinction de l'action publique pour des infractions mineures.

Comme la poursuite des infractions mineures semble être l'une des causes de l'arriéré judiciaire, il pourrait être préférable de dépenaliser certaines d'entre elles.

La matière pénale est trop abondante. Une série d'infractions, par exemple celles qui concernent les mœurs (adultère...) pourraient être supprimées étant donné que les intéressés mêmes n'y attachent plus aucune importance. La poursuite se réduit parfois à une simple « représentation rituelle » qui discrédite la justice ou

zaken. Zodoende zou het ontwerp slechts geringe invloed hebben op het verminderen of voorkomen van de achterstand in de behandeling van de zaken door de rechtbank.

De Vice-Eerste Minister verklaart dat een verband tussen het wetsontwerp en de wegwerking van de achterstand in gerechtszaken wel bestaat. De aanneming van het wetsontwerp zal inderdaad tot gevolg hebben dat sommige misdrijven en overtredingen niet zullen worden vervolgd met dien verstande dat wordt vermeden dat de betrokken zaken zonder meer geseponeerd worden.

Het argument volgens hetwelk de achterstand minder belangrijk is in strafrechtelijke dan in burgerlijke zaken, mag volgens de Vice-Eerste Minister zeker niet worden ingeroepen met betrekking tot de Hoven van Beroep, daar de hoven altijd de prioriteit geven aan strafrechtelijke zaken, waardoor de behandeling van de burgerlijke zaken vertraagd wordt.

Door de correctionele rechtbank van een reeks kleine overtredingen te ontlasten, zal men ook meer rechters kunnen aanwijzen voor de burgerlijke kamers van de rechtbank van eerste aanleg, waar er een belangrijke gerechtelijke achterstand bestaat. Er zal aldus zeker een gunstige terugslag zijn bij het bespoedigen van de burgerlijke zaken.

De Vice-Eerste Minister herinnert er anderzijds ook aan dat de parketten klagen over het belangrijk aantal seponeringen dat door de overbelasting van de rechtbanken wordt veroorzaakt. Aldus ontsnappen sommige misdrijven aan bestraffing. Het huidige wetsontwerp heeft tot doel een minimum van bestraffing te verzekeren.

Volgens sommige leden is het moeilijk om de omvang van de seponeringen te beoordelen. De bestaande statistieken laten inderdaad niet toe de gerechtelijke werkelijkheid ter zake te omschrijven. De cijfers worden soms opgedreven om de noodzaak te bewijzen van de verhoging van de personeelsformaties.

Er wordt nog aangevoerd dat het nieuwe stelsel zelfs meer werk voor de parketten kan betekenen. Het openbaar ministerie zal nooit over alle gegevens beschikken die volgen uit een behandeling ter zitting voor de rechtbank. Vooraleer een minnelijke schikking voor te stellen zal het openbaar ministerie een grondig onderzoek dienen te doen om zelf zo objectief mogelijk over de zaak te kunnen oordelen.

Het nieuwe stelsel zal aldus meer werk en meer verantwoordelijkheden voor het openbaar ministerie opleveren, waardoor het wetsontwerp zijn doel niet zal bereiken.

Er wordt ook op gewezen dat het invoeren van de gerechtelijke achterstand ter zake niet verantwoord is daar de werkelijke oorzaak van deze achterstand een gebrek aan rechters is op een ogenblik dat het aantal gerechtszaken sedert vele jaren voortdurend in stijgende lijn gaat.

Hoewel de huidige economische crisis het onmogelijk maakt deze toestand te verhelpen, mag deze achterstand nochtans geen voorwendsel worden om fundamentele regels van ons strafrechtelijk stelsel te wijzigen.

2. Alternatieve oplossingen

Sommige leden betwisten het bestaan van de gerechtelijke achterstand niet, maar vragen zich af of het verantwoord is het veld van de minnelijke schikking te verruimen en aldus het openbaar ministerie in staat te stellen voor kleine misdrijven het verval van de strafvordering te verlenen.

Daar één van de oorzaken van de gerechtelijke achterstand de vervolging van kleine misdrijven schijnt te zijn, zou een betere oplossing erin kunnen bestaan dat sommige van deze misdrijven door de wetgever gedepenaliseerd worden.

Er is inderdaad te veel strafrechtelijke materie. Een reeks misdrijven, bijvoorbeeld die betreffende de goede zeden (overspel...), zouden kunnen worden afgeschaft, daar ze zelfs door de betrokkenen niet meer ernstig worden opgenomen. De vervolging ervan wordt soms tot een louter « rituele opvoering » herleid

qui aboutit au classement pur et simple de l'affaire.

En autorisant le ministère public à proposer l'extinction de l'action publique moyennant le paiement d'une somme d'argent, on accorde en fait directement aux parquets un certain droit de dépenalisation.

Il faut signaler à ce propos que le parquet de Bruxelles a déjà décidé de ne plus poursuivre l'adultère, bien que la législation n'ait pas été modifiée.

Il n'appartient pas au ministère public de définir les règles du droit pénal.

Il s'indique par conséquent de dépenaliser les infractions dont l'objet n'existe plus.

Un autre intervenant ajoute qu'il serait prêt à appuyer des initiatives du Gouvernement si elles comportaient des modifications au Code pénal et à résoudre le problème de l'arriéré judiciaire.

3. *Le problème des peines d'emprisonnement mineures*

Le Vice-Premier Ministre a signalé dans son exposé devant la Commission de la Justice du Sénat que l'on constate que les peines d'emprisonnement de courte durée ne sont plus purgées et que l'expérience a d'ailleurs démontré que l'accomplissement de ces peines est contraire à une saine politique pénitentiaire.

Un membre souligne que cet argument ne peut pas être invoqué pour justifier le projet de loi. En effet, contrairement à l'affirmation du Vice-Premier Ministre, les peines d'emprisonnement de courte durée sont bel et bien purgées. En outre, l'amélioration de la politique pénitentiaire n'est pas de la compétence du ministère public.

Le législateur ne doit pas renoncer à ses responsabilités en cette matière. Il faut en tout cas opter pour un système de peines alternatives et modifier en outre le système des peines d'emprisonnement subsidiaires.

L'extension de la faculté d'autoriser des transactions permettra en tout état de cause de ne plus soumettre un certain nombre de petites affaires aux tribunaux, ce qui aura certainement pour effet de réduire le nombre de peines d'emprisonnement mineures.

4. *Le relâchement de la responsabilité juridique*

Certains contestent le principe même du système proposé. Un membre estime inadmissible que l'application des principes juridiques, qui plus est en matière pénale, puisse faire l'objet d'une sorte de « compromis ».

L'Ordre national des avocats a signalé à ce sujet que le remplacement d'une peine par une transaction risquerait d'être ressenti par le public comme un relâchement de la responsabilité juridique, ce qui aurait pour conséquence d'atténuer la sanction morale elle-même.

Le Vice-Premier Ministre estime qu'il faut choisir entre deux maux : ne pas poursuivre du tout, bien que l'infraction justifie une répression mais pas une condamnation, ou transiger, ce qui est du moins une réaction modérée, mais répressive.

Il faut cependant rappeler qu'il n'est opté pour cette procédure que si le procureur du Roi estime ne devoir requérir qu'une amende ou une amende et la confiscation. Le projet de loi prévoit également certaines garanties à cet égard.

Enfin, un régime de transaction existe depuis de nombreuses années en matière de contraventions et pour certains délits, sans qu'il ait jamais donné lieu à des objections de principe. Au contraire, nombreux sont ceux qui réclament depuis longtemps l'extension des possibilités de transaction.

die de justitie betwistbaar maakt of ze geven alleen aanleiding tot seponeren.

Door het initiatief van het verlenen van het verval van de strafvordering tegen betaling van een geldsom aan het Openbaar Ministerie toe te vertrouwen wordt uiteindelijk een zeker recht tot depenaliseren rechtstreeks aan de parketten verleend.

In dit verband moet erop gewezen worden dat het parket van Brussel reeds beslist heeft overspel niet meer te vervolgen ofschoon de wetgeving ongewijzigd gebleven is.

Het is niet aan het Openbaar Ministerie om aan « beleid » inzake strafrecht te doen.

Dientengevolge moet gepleit worden voor een depenalisatie van misdrijven die geen inhoud meer hebben.

Een andere spreker voegt eraan toe dat hij bereid zou zijn initiatieven van de Regering te volgen indien ze wijzigingen van het strafwetboek inhouden die een vereenvoudiging van het strafrecht en een wegwerking van de gerechtelijke achterstand zouden tot stand brengen.

3. *Het probleem van de kleine gevangenisstraffen*

In de uiteenzetting van de Vice-Eerste Minister in de Commissie voor de Justitie in de Senaat werd vermeld dat men tot de vaststelling komt dat korte gevangenisstraffen niet meer worden uitgeboet en dat de ervaring leert dat de uitboeting van korte gevangenisstraffen strijdig is met een gezond penitentiair beleid.

Een lid legt de nadruk op het feit dat dit argument niet mag worden ingeroepen om het wetsontwerp te verantwoorden. In tegenstelling tot wat de Vice-Eerste Minister beweert worden korte gevangenisstraffen immers wel uitgezeten. Bovendien valt het probleem van een beter penitentiair beleid niet onder de bevoegdheid van het Openbaar Ministerie.

De wetgever dient in deze materie geen afstand te doen van zijn verantwoordelijkheden. In elk geval dringt zich een beleid op van alternatieve straffen en ook het stelsel van de vervangende gevangenisstraffen moet gewijzigd worden.

Het verruimen van de mogelijkheden om minnelijke schikkingen te verlenen zal het in elk geval mogelijk maken een aantal kleinere zaken niet meer voor de rechtbanken te brengen. Zodoende zal ook het aantal kleinere gevangenisstraffen zeker verminderd worden.

4. *De verslapping van de juridische verantwoordelijkheid*

Door sommigen wordt het principe van het voorgestelde stelsel zelf betwist. Het is volgens een lid inderdaad onduidelijk dat een soort « compromis » mogelijk zou zijn wat de toepassing van rechtsbeginselen en betreft, en dan nog wel in strafzaken.

In dit verband heeft de Nationale Orde van Advocaten er ook op gewezen dat het vervangen van een straf door een minnelijke schikking bij het publiek het gevoel kan verwekken van een verslapping van de juridische verantwoordelijkheid, met het gevolg dat ook de morele regel zelf afgezwakt wordt.

De Vice-Eerste Minister is de mening toegedaan dat men tussen twee kwalen moet kiezen : ofwel helemaal niet vervolgen, hoewel voor de overtreding een bestraffing maar geen veroordeling gerechtvaardigd is, ofwel een minnelijke schikking treffen, wat althans een milde, maar toch repressieve maatregel is.

Er moet nochtans aan herinnerd worden dat die procedure enkel de voorkeur krijgt wanneer de procureur des Konings meent dat hij slechts een geldboete of een geldboete met verbeurdverklaring moet vorderen. In dit verband worden ook bepaalde waarborgen in het wetsontwerp opgenomen.

Tenslotte is een stelsel van minnelijke schikking inzake overtredingen en voor bepaalde wanbedrijven sedert vele jaren van kracht zonder dat het aanleiding gegeven heeft tot bezwaren van principiële aard. Integendeel zelfs, sedert lang pleiten velen voor de verruiming van de mogelijkheden tot minnelijke schikking.

5. *Le transfert de compétences et le renforcement du pouvoir du Parquet*

Certains estiment que le projet de loi accorde un pouvoir trop étendu au ministère public. Les parquets sont en quelque sorte habilités à rendre la justice, puisque le projet de loi organise un transfert de compétence du tribunal au parquet.

La proposition d'étendre l'application de la procédure qui consiste à payer une somme d'argent en vue d'éteindre l'action publique s'ajoute au droit de classer et renforce en fait le pouvoir des parquets.

Le projet va également à l'encontre de la tendance à rendre le droit plus transparent. Le projet de loi sur la motivation des peines, modifiant l'article 195 du code d'instruction criminelle et l'article 207 du code de procédure pour l'Armée de terre (*Doc.* n° 668/2) demande que les décisions des juges soient mieux motivées, une exigence que l'on ne retrouve pas dans le présent projet de loi en ce qui concerne le ministère public, qui remplace le juge.

Un membre estime que le régime proposé ne pourrait être envisagé que si l'actuelle « politique de classement » fait place à une politique contrôlée de poursuite telle qu'elle est appliquée aux Pays-Bas. Ce problème devrait d'ailleurs faire l'objet d'un débat approfondi.

A un membre qui fait remarquer que le parquet sera souverain en cette matière, le Vice-Premier Ministre répond que c'est déjà le cas actuellement en ce qui concerne le droit de classer et en ce qui concerne la possibilité dont dispose le ministère public de proposer l'extinction de l'action publique, moyennant le paiement d'une somme d'argent, pour des infractions relevant de la compétence du tribunal de police (art. 166, 167, 168 et 169 du code d'instruction criminelle) et pour certains délits (art. 180, 180bis et 180ter du même code).

Un membre ajoute que les réactions des membres qui contestent le projet sont purement émotionnelles et ne tiennent aucun compte de la logique ni de la législation en vigueur dans les pays voisins.

Il convient en effet d'observer que la compétence accordée au parquet par le projet de loi, c'est-à-dire la possibilité de recourir à l'extinction de l'action publique moyennant le paiement d'une somme d'argent, présente moins de dangers que le droit de classer, beaucoup plus arbitraire.

De fait, le classement d'une affaire ne requiert pas le consentement du prévenu, tandis que la nouvelle procédure exige son accord.

Si l'on suivait le raisonnement de certains membres, il serait logique de supprimer également la transaction et la faculté de classer sans suite, ce qui n'est de toute évidence souhaité par personne.

Le Vice-Premier Ministre estime que la faculté de classer sans suite présente plus de dangers puisqu'elle peut être exercée souverainement par le ministère public et qu'elle n'exclut pas la possibilité de certaines interventions ou influences.

L'efficacité de la politique pénale est fonction des moyens disponibles. En principe, toutes les infractions devraient être portées devant le tribunal. En pratique cependant, cela n'est guère possible et l'on procède à des poursuites sélectives, notamment afin de ne pas surcharger les tribunaux d'affaires bénignes. Jusqu'à présent, seul le classement sans suite permettait d'opérer cette sélection. Le nouveau régime est préférable puisqu'il implique toujours une sanction et qu'il incitera sans doute l'intéressé à respecter la loi par la suite.

Il convient également de souligner que la faculté de classer sans suite est généralement bien exercée.

5. *De overdracht van bevoegdheden en de versterking van de macht van het Parket*

Volgens sommigen verleent het wetsontwerp een te grote macht aan het openbaar ministerie. De parketten krijgen in zekere mate de bevoegdheid om recht te spreken. Door het wetsontwerp wordt een overdracht van bevoegdheid van de rechtbank naar het parket georganiseerd.

De voorgestelde uitbreiding van de procedure tot betalen van een geldsom met het oog op het verval van de strafvordering wordt gevoegd bij het recht te seponeren en versterkt aldus de bestaande macht van de parketten.

Het ontwerp is ook in strijd met de strekking om tot meer doorzichtigheid van het recht te komen. In het wetsontwerp in verband met de motivering van de straffen tot wijziging van artikel 195 van het Wetboek van Strafvordering en van artikel 207 van de Rechtspleging bij de Landmacht (*Stuk* nr. 668/2) wordt een betere motivering van de rechters in hun beslissingen gevraagd. Deze bekommernis tot motivatie wordt in het huidige wetsontwerp niet vereist van het openbaar ministerie dat in de plaats van de rechter zal optreden.

Volgens een lid zou het voorgestelde stelsel alleen in overweging kunnen worden genomen indien het huidige « seponeringsbeleid » vervangen wordt door een gecontroleerd vervolgingsbeleid zoals het in Nederland bestaat. Dit probleem zou nochtans het onderwerp van een grondig debat moeten uitmaken.

Op de opmerking dat het parket soeverein is in deze materie, antwoordt de Vice-Eerste Minister dat deze toestand nu reeds bestaat, enerzijds wat betreft het seponeringsrecht en anderzijds wat betreft de mogelijkheid voor het openbaar ministerie gebruik te maken van het verval van strafvordering tegen betaling van een geldsom voor misdrijven vallend onder de bevoegdheid van de politierechtbank (artt. 166, 167, 168 en 169 van het Wetboek van Strafvordering) en voor bepaalde wanbedrijven (artt. 180, 180bis, en 180ter van hetzelfde wetboek).

Een lid voegt eraan toe dat de reacties van de leden die het ontwerp betwisten van emotionele aard zijn en geen rekening houden met de logica en de bestaande wetgeving in de omliggende landen.

De opmerking moet inderdaad worden gemaakt dat de bevoegdheid die door het wetsontwerp aan het parket wordt verleend minder gevaren inhoudt dan het recht te seponeren dat veel willekeuriger is dan de mogelijkheid een beroep te doen op het verval van de strafvordering tegen betaling van een geldsom.

Het recht tot seponeren wordt immers uitgeoefend zonder de toestemming van de beklagde, terwijl de nieuwe procedure zijn akkoord vereist.

Indien de redenering van sommige leden zou doorgetrokken worden, dan zou het logisch zijn de bestaande minnelijke schikking en het recht tot seponeren ook af te schaffen. Dit wordt klaarblijkelijk door niemand gewenst.

De Vice-Eerste Minister is de mening toegedaan dat het seponeringsrecht meer gevaren inhoudt daar dit recht zonder uitleg wordt uitgeoefend volgens de willekeur van het openbaar ministerie en mogelijke tussenkomst of beïnvloeding niet uitsluit.

De doeltreffendheid van het strafrechtelijke beleid hangt af van de beschikbare middelen. In principe zouden alle misdrijven voor de rechtbank moeten worden gebracht. In de praktijk is dit nochtans niet mogelijk en wordt tot een selectieve vervolging overgegaan, met name om de rechtbanken niet te overbelasten met kleinigheden. Tot nu toe was dit alleen mogelijk door het recht tot seponeren. Het nieuwe stelsel is te verkiezen daar het althans een zekere sanctie inhoudt en van aard is de betrokkene aan te zetten zich in de toekomst aan de geldende wettelijke regel te houden.

Bovendien wordt er nog op gewezen dat, in het algemeen, het recht tot seponeren goed wordt uitgeoefend.

On procède au classement dans deux cas principalement : lorsque les faits qui sont à l'origine des poursuites sont insuffisamment établis ou lorsqu'on estime que des poursuites sont inopportunes.

Le classement de certaines infractions est d'ailleurs soumis au contrôle du procureur du Roi et le dossier peut toujours être rouvert si des faits nouveaux apparaissent.

Le droit de classer est également limité par la faculté dont dispose le Ministre de la Justice d'ordonner expressément qu'il soit procédé à des poursuites. Il est donc possible d'éviter que le classement soit fonction d'une décision arbitraire.

Un membre souligne cependant qu'il est possible d'interpeller le Ministre s'il n'exerce pas ce droit et que cette possibilité n'existe pas en cas de transaction. Le parquet se verrait donc attribuer une compétence qui échapperait au contrôle effectif du Parlement.

La plupart des membres estiment que le système actuel est bien appliqué et qu'il n'y a pas lieu de légiférer. Le parquet doit conserver la possibilité de prendre ses responsabilités, même si le système paraît prétorien. De plus, la faculté de classer ou de proposer une transaction sera toujours exercée dans le cadre de la politique des parquets, laquelle relève de la responsabilité du Ministre de la Justice.

6. Application de la procédure.

Un membre estime que le système proposé comporte des risques d'inégalité. Les décisions des juges divergent déjà actuellement d'après la jurisprudence des différents tribunaux.

La différence de traitement des justiciables ne fera que croître. Des faits identiques feront l'objet, selon le magistrat du parquet, soit d'une extinction de l'action publique moyennant paiement d'une somme d'argent, soit de poursuites.

Le Vice-Premier Ministre déclare que des directives seront données aux parquets afin de garantir une application uniforme de la procédure.

L'Ordre national a suggéré, en vue d'assurer le contrôle de la politique menée par les parquets, que le procureur du Roi soit tenu de présenter annuellement au procureur général du ressort un rapport mentionnant le nombre des transactions qui auront été autorisées pour chaque type d'infraction ainsi que le montant de ces transactions. Ce rapport devrait également mentionner le nombre des transactions qui auront été refusées.

Le Vice-Premier Ministre souligne qu'un tel contrôle existe déjà. Il estime toutefois injustifié de communiquer ces rapports aux bâtonniers du ressort de la cour d'appel et de leur donner la possibilité de formuler des remarques au sujet de la politique menée en la matière par le parquet.

Plusieurs membres estiment également qu'il n'appartient pas aux bâtonniers de porter une telle appréciation. La transparence de la justice ne serait toutefois plus assurée si cette politique était déterminée par le biais de circulaires ministérielles et non par le législateur.

Le Vice-Premier Ministre souligne que ces circulaires ne sont pas confidentielles et peuvent faire l'objet d'interpellations parlementaires.

7. Inégalité entre les justiciables.

Il est également souligné que le système établit indirectement une distinction entre les accusés en fonction de leurs revenus. La possibilité de payer et, partant, d'obtenir l'extinction de l'action publique dépendra des moyens financiers de l'inculpé. On risque ainsi de voir apparaître une justice à deux niveaux, ce qui serait intolérable, surtout dans la période de crise économique actuelle.

Tot seponeren wordt inzonderheid overgegaan in twee gevallen : ofwel omdat de feiten die aanleiding geven tot de vervolging niet voldoende zijn bewezen, ofwel omdat men van oordeel is dat de vervolgingen niet opportuun zijn.

Het seponeren van sommige misdrijven geschiedt immers onder de controle van de procureur des Konings en het dossier kan altijd worden heropend indien nieuwe feiten aan het licht komen.

Dit recht tot seponeren wordt ook beperkt door het recht van de Minister van Justitie om aan het openbaar ministerie uitdrukkelijk bevel te geven om te vervolgen. De willekeur om in sommige gevallen niet te vervolgen kan dus worden vermeden.

Een lid wijst er echter op dat het mogelijk is de Minister te interpellieren indien hij dit recht niet zou uitoefenen. Dit is echter niet mogelijk bij minnelijke schikking. Aan het parket wordt een bevoegdheid verleend zonder effectieve parlementaire controle-mogelijkheden.

Volgens de meeste leden wordt het bestaande stelsel goed toegepast en is het niet opportuun te legiferen. De parketmagistraat moet zijn verantwoordelijkheid kunnen blijven nemen zelfs indien het stelsel pretoriaans voorkomt. Bovendien zal de mogelijkheid tot seponeren of om een minnelijke schikking voor te stellen steeds uitgeoefend worden binnen het beleid van de parketten, dat op zichzelf onder de politieke verantwoordelijkheid van de Minister van Justitie valt.

6. Toepassing van de procedure.

Volgens een lid houdt het voorgestelde stelsel gevaren voor ongelijkheden in. De beslissingen van de rechters lopen nu reeds uiteen volgens de rechtspraak die bij de verschillende rechtbanken gangbaar is.

Het verschil in behandeling van de rechtsonderhorigen zal echter nog groter worden. Naargelang de parketmagistraat zal voor dezelfde feiten, ofwel het verval van strafvordering tegen betaling van een geldsom worden toegestaan, ofwel zal er worden vervolgd.

De Vice-Eerste Minister verklaart dat richtlijnen aan de parketten zullen worden gegeven om een eenvormige toepassing van de procedure te waarborgen.

De Nationale Orde van Advocaten deed de suggestie de controle op de door de parketten gevoerde politiek te verzekeren door de procureur des Konings te verplichten jaarlijks verslag uit te brengen bij de procureur-generaal van het rechtsgebied over het aantal toegestane minnelijke schikkingen per misdrijf en het bedrag van deze schikkingen. Dit verslag zou eveneens het aantal niet-aanvaarde minnelijke schikkingen moeten vermelden.

De Vice-Eerste Minister wijst erop dat zo'n controle reeds bestaat. Hij vindt het echter niet verantwoord om deze verslagen mee te delen aan de stafhouders van het rechtsgebied van het hof van beroep en hen de mogelijkheid te geven om hun opmerkingen te maken over de door het parket ter zake gevoerde beleid.

Verscheidene leden zijn eveneens de mening toegedaan dat een dergelijke appreciatie niet tot de bevoegdheid van de stafhouders behoort. Indien het beleid echter bij wijze van ministeriële omzendbrieven en dus niet door de wetgever wordt bepaald, dan is de doorzichtigheid van de justitie evenmin verzekerd.

De Vice-Eerste Minister wijst erop dat de omzendbrieven niet confidentieel zijn en dat over deze omzendbrieven in de Kamer kan worden geïnterpelleerd.

7. Ongelijkheid tussen de rechtsonderhorigen.

De opmerking wordt ook gemaakt dat indirect een onderscheid gemaakt wordt tussen de beschuldigten op basis van hun inkomen. De mogelijkheid tot betaling en aldus de mogelijkheid om het verval van de strafvordering te bekomen, zal afhangen van de financiële middelen van de verdachte. Aldus ontstaat — vooral in de huidige economische crisisperiode — het gevaar voor een justitie met twee niveaus. Dergelijke toestand zou onduelbaar zijn.

Un membre craint également que le système proposé n'aboutisse à l'introduction de la caution dans notre droit.

Il a également été demandé en commission du Sénat si le fait d'imposer le paiement d'une somme d'argent n'avantagerait pas les personnes nanties, sur quoi un membre a suggéré que l'on tienne compte de l'état de fortune des intéressés (*Doc. Sénat n° 381/2*, pp. 8 et 9).

Le Vice-Premier Ministre souligne qu'il ne s'agit pas ici d'une caution mais d'une amende que l'auteur consent à payer, qui ne lui est donc pas imposée et dont le paiement entraîne l'extinction de l'action publique. La somme d'argent exigée ne peut d'ailleurs excéder le maximum des amendes prévues par la loi, majorées des décimes additionnels, ni être inférieure à 600 francs.

Il ajoute que la question ne se pose pas en termes différents actuellement, car le parquet ne pourra proposer une transaction que s'il estime ne devoir requérir qu'une amende.

Le Vice-Premier Ministre estime que la référence qui est faite dans le rapport du Sénat à la nécessité de tenir compte de l'état de fortune de l'intéressé ne concerne pas l'opportunité d'appliquer la procédure, mais le souci de déterminer la somme d'argent « en fonction des moyens financiers » de l'intéressé. Si la sanction doit être identique pour chacun, il importe en effet de fixer la somme d'argent d'après les moyens financiers de l'accusé afin de garantir l'égalité entre les justiciables.

La commission du Sénat s'est cependant limitée à formuler une recommandation, étant donné qu'une appréciation concrète de l'état de fortune exigerait que l'on applique dans chaque cas de nouvelles mesures d'investigation et devrait également constituer un critère lorsque les tribunaux condamnent à des amendes.

Le Vice-Premier Ministre confirme qu'il entre bien dans ses intentions de recommander aux parquets de tenir compte de l'état de fortune des intéressés.

Un membre fait enfin remarquer que la nouvelle réglementation permettra d'exercer une pression économique sur les accusés qui soit craindront d'avoir à supporter le coût d'un procès, soit ne pourront payer la somme d'argent exigée et seront de ce fait poursuivis, tandis que d'autres, qui disposeront de la somme réclamée, ne le seront pas alors qu'ils auront commis les mêmes infractions.

D'autres membres rappellent qu'il en va déjà ainsi actuellement dans le cadre des transactions et qu'à leur connaissance, cela n'a jamais donné lieu aux plaintes pour discrimination que certains semblent craindre. Il s'agit en outre toujours de paiements de montants relativement peu importants.

8. Droits de la défense

Certains membres estiment que l'extension proposée de la faculté de recourir à la transaction n'est pas non plus conforme aux principes de notre droit. En effet, l'accusé préférera payer une somme d'argent pour éviter de devoir faire appel à un avocat et de comparaître en justice. Beaucoup achèteront ainsi leur tranquillité.

L'intéressé examinera également si, d'un point de vue financier, il est plus avantageux d'accepter la transaction ou bien de payer un avocat et de courir le risque d'être malgré tout condamné. Les justiciables n'auront par conséquent le choix qu'entre un procès et la possibilité de réaliser une économie.

Si le prévenu est innocent, il sera difficile pour l'avocat lui-même de le convaincre de se défendre, étant donné que l'avocat sait que son client aura moins d'ennuis s'il accepte la proposition du procureur du Roi.

De vrees wordt ook geuit dat het voorgestelde stelsel zal leiden tot de invoering in ons recht van een « borgtocht ».

In de Senaatscommissie werd ook reeds de vraag gesteld of het opleggen van een geldsom niet in het voordeel van de vermogende werkt. Daarbij werd de suggestie gemaakt dat men rekening zou houden met de fortuintoestand van de betrokkenen (*Stuk Senaat nr. 381/2*, blz. 8 en 9).

De Vice-Eerste Minister wijst erop dat het hier niet om een borgsom gaat maar over een geldboete waarmee de dader instemt, die hem aldus niet wordt opgelegd en waarvan de betaling het verval van de strafvordering tot gevolg heeft. De vereiste geldsom mag overigens niet meer bedragen dan het maximum van de bij de wet bepaalde geldboeten verhoogd met de opdeciepen en niet minder dan 600 frank.

Hij voegt daaraan toe dat de huidige stand van zaken identiek is, aangezien het parket een minnelijke schikking slechts kan voorstellen indien het meent slechts een boete te moeten vorde-

ren. Volgens de Vice-Eerste Minister slaat de verwijzing in het verslag van de Senaat naar de noodzaak om met de fortuintoestand van de betrokkene rekening te houden niet op de opportuniteit de procedure toe te passen, maar op de bekommernis om de geldsom « naar draagkracht » van de betrokkene te bepalen. Indien de sanctie voor iedereen identiek moet zijn, is het inderdaad noodzakelijk de geldsom afhankelijk te maken van het vermogen van de beschuldigde om de gelijkheid tussen de rechts-onderhorigen te vrijwaren.

De senaatscommissie heeft zich nochtans beperkt tot een aanbeveling omdat een werkelijk concrete beoordeling van de fortuintoestand in elk geval afzonderlijk nieuwe onderzoeksmaatregelen zou vereisen en ook van toepassing zou moeten gebracht worden voor de rechtbanken bij de veroordeling tot boeten.

De Vice-Eerste Minister bevestigt dat het wel in zijn bedoeling ligt de Parketten aan te bevelen om met de fortuintoestand van de betrokkene rekening te houden.

Tenslotte wordt nog de opmerking gemaakt dat de nieuwe regeling een economische druk mogelijk maakt tegenover beschuldigten die ofwel de kosten vrezen van een proces ofwel de vereiste geldsom niet kunnen betalen en daardoor zullen vervolgd worden, terwijl een andere voor dezelfde feiten niet zal worden vervolgd omdat hij wel over de vereiste som beschikt.

Andere leden herinneren eraan dat deze situatie ook nu reeds bestaat in de geldende regeling van minnelijke schikking en binnen het kader van het huidig toepassingsgebied voor zover bekend nooit aanleiding schijnt te hebben gegeven tot klachten van ongelijke behandeling, waarvoor sommigen schijnen te vrezen. Het gaat bovendien steeds over de betaling van een relatief gering bedrag.

8. Rechten van de verdediging

Volgens sommige leden stemt de voorgestelde verruiming van het beroep op de minnelijke schikking ook niet overeen met de beginselen van ons recht. Inderdaad, de beschuldigde zal kiezen een geldsom te betalen om te vermijden op een advocaat een beroep te moeten doen en voor het gerecht te verschijnen. Velen zullen hun rust aldus afkopen.

De betrokkene zal ook overwegen welke de beste keuze op economisch vlak is: ofwel tot de minnelijke schikking overgaan, ofwel de kosten van een advocaat betalen en het risico lopen toch veroordeeld te worden. De rechtzoekenden zullen dientengevolge alleen een keuze hebben tussen een proces en de mogelijkheid een besparing te verwezenlijken.

Indien de beklaagde onschuldig is zal het zelfs de advocaat moeilijk vallen hem te overtuigen zich te verdedigen, daar de advocaat zelf weet dat zijn klant minder last zal hebben indien hij op het verzoek van de procureur des Konings ingaat.

Un membre fait encore remarquer que l'intéressé sera rarement assisté d'un avocat pour examiner la proposition du parquet. Dans la plupart des cas, l'auteur sera en effet tenté de déférer à la demande du parquet, ce qu'il fera sans connaître ses droits et sans considérer ses chances d'être acquitté.

Il s'ensuit que l'intéressé paiera une certaine somme pour obtenir l'extinction de l'action publique, et ce sans possibilité de recours, même s'il existe des chances sérieuses d'acquiescement.

Il est dès lors à craindre que le parquet ne soit tenté d'inciter le justiciable à accepter l'extinction de l'action publique moyennant le paiement d'une somme d'argent lorsqu'il n'est pas certain que ce justiciable sera condamné ou qu'il prévoit que cette condamnation se limitera à une amende minimim.

Si l'intéressé accepte la proposition du parquet, sa culpabilité est en effet établie, même sans preuve. Le projet de loi porte par conséquent atteinte aux droits de la défense. En général, on insiste pour que le parquet ne propose pas de transaction s'il n'est pas certain que les faits sont suffisamment prouvés.

En ce qui concerne le rôle des avocats, le Vice-Premier Ministre ainsi que certains membres déclarent que celui-ci n'est pas négligeable dans la procédure de transaction et qu'il le sera encore moins lorsque cette procédure s'appliquera à des préventions plus graves.

L'avocat sera généralement consulté dès le début de l'affaire et pourra donner ses conseils dès la constitution du dossier. Le but n'est pas d'opposer les justiciables à leurs défenseurs. Lorsqu'il s'agira de juger de l'opportunité d'accepter ou de refuser la transaction, le conseil interviendra aussi très fréquemment, éventuellement après avoir pris connaissance du dossier.

Le projet de loi peut réaliser un équilibre entre les droits de la défense et une bonne administration de la justice. En effet, l'intéressé pourra toujours refuser la proposition d'éteindre l'action publique. Il est également peu probable — et même pratiquement exclu — qu'en cas de refus, le parquet requière une peine d'emprisonnement au lieu d'une amende. Il est donc impossible qu'une sorte de « chantage » soit exercé sur l'auteur des faits.

Un membre fait toutefois observer que, même s'il ne requiert pas une peine d'emprisonnement, le ministère public fera preuve d'une plus grande sévérité en cas de refus. En outre, le juge n'est pas lié par l'existence de la proposition de transaction. Il ne tiendra donc pas nécessairement compte des arguments du parquet et sera libre de prononcer une peine d'emprisonnement.

Un membre estime que c'est l'absence de débat qui fait problème en ce qui concerne le respect de l'article 6 de la Convention des droits de l'homme. L'intéressé renonce en fait à un procès équitable sous la menace d'une sanction plus sévère en cas de refus de la transaction.

L'Ordre national des avocats de Belgique estime dès lors qu'il convient de prévoir les garanties ci-après pour préserver les droits de la défense :

- l'intéressé et son conseil doivent pouvoir prendre connaissance du dossier répressif afin d'être à même de juger de l'opportunité d'une transaction et d'apprécier l'importance du montant réclamé;
- l'intéressé doit être clairement averti du fait qu'il a la possibilité de refuser la transaction;
- l'intéressé doit disposer d'un délai suffisant pour prendre sa décision : le délai prévu pour le paiement doit être de huit jours au moins et de trois mois au plus.

De l'opmerking wordt nog gemaakt dat bij de beoordeling van het voorstel van het parket de betrokkene zelden zal worden bijgestaan door een advocaat. In de meeste gevallen zal de dader inderdaad geneigd zijn op het verzoek van het parket in te gaan en zal hij dit doen zonder zijn rechten te kennen en zonder zijn kansen om vrijgesproken te worden te overwegen.

Dit heeft tot gevolg dat de betrokkene een vergoeding zal betalen om het verval van de strafvordering te bekomen en dit zonder mogelijkheid tot beroep zelfs indien er ernstige kansen op vrijpraak zijn.

Het valt dan ook te vrezen dat het parket geneigd zal zijn de rechtsonderhorigen te beïnvloeden om het verval van de strafvordering tegen betaling van een geldsom te aanvaarden, wanneer dit parket niet zeker is dat een veroordeling zal worden uitgesproken of voorziet dat deze zich tot een kleine geldboete zal beperken.

Indien de belanghebbende immers gevolg geeft aan het verzoek is de schuld vastgesteld zelfs indien ze niet bewezen is. Dientengevolge brengt het wetsontwerp de rechten van de verdediging in het gedrang. In het algemeen wordt er sterk op aangedrongen dat het parket geen voorstel tot minnelijke schikking zou doen indien er twijfel bestaat over het voldoende bewezen zijn van de feiten.

Wat de rol van de advocaten betreft, verklaren de Vice-Eerste Minister en sommige leden dat deze niet te verwaarlozen is in de procedure van minnelijke schikking, en dat dit nog des te meer zal gelden wanneer het over meer ernstige betichtingen gaat dan tot dusver het geval was.

De advocaat zal meestal reeds vanaf de aanvang van de zaak geraadpleegd zijn en hij kan altijd zijn raad geven van bij het ontstaan van het dossier. Het is niet de bedoeling de rechtsonderhorigen tegenover hun verdedigers te stellen. Ook bij de beoordeling van de wenselijkheid de minnelijke schikking te weigeren of te aanvaarden zal de raadsman zeer dikwijls een rol spelen, eventueel na inzage genomen te hebben van het dossier.

Het wetsontwerp kan een evenwicht tot stand brengen tussen de rechten van de verdediging en een goede rechtsbedeling. De belanghebbende kan immers altijd het verzoek tot het verval van de strafvordering weigeren. Het is ook onwaarschijnlijk en als het ware uitgesloten dat het parket in geval van weigering een gevangenisstraf zou vorderen in plaats van een geldboete. De mogelijkheid van een soort « chantage » ten opzichte van de dader is dus uitgesloten.

Er wordt nochtans opgemerkt dat niets belet dat het openbaar ministerie, zelfs zonder een gevangenisstraf te vorderen, zich strenger zal opstellen ingevolge de weigering van het verzoek. De rechter is ook niet gebonden door het bestaan van het verzoek van minnelijke schikking en zal, al dan niet, rekening houden met de argumenten van het parket, en vrij blijven te oordelen dat een gevangenisstraf moet worden uitgesproken.

Een lid meent dat ook het probleem van de schending van artikel 6 van de Conventie voor de Rechten van de Mens zich stelt wegens de afwezigheid van een debat. De procedure komt immers neer op het afzien van een billijk proces onder de dreiging van een zwaardere sanctie indien men de minnelijke schikking weigert.

Volgens de Belgische Nationale Orde van Advocaten is het daarom noodzakelijk in volgende waarborgen te voorzien om de eerbiediging van de rechten van de verdediging te vrijwaren :

- de belanghebbende of zijn raadsman de mogelijkheid geven kennis te krijgen van het strafdossier om de gelegenheid te hebben de beslissing tot minnelijke schikking en de bepaling van het gevorderde bedrag te overwegen;
- de belanghebbende duidelijk inlichten over het feit dat hij de minnelijke schikking kan weigeren;
- de belanghebbende de tijd geven om zijn beslissing te nemen : de voorziene termijn binnen welke de betaling moet geschieden is ten minste acht dagen en ten hoogste drie maanden.

L'Ordre national des avocats estime que l'invitation à effectuer un paiement doit mentionner la possibilité de prendre connaissance du dossier et de refuser la transaction. Les délais de paiement doivent également être suffisants pour permettre un examen approfondi.

Compte tenu de ces observations, M. Baert présente un amendement (*Doc. n° 698/3, 1*) visant à porter le délai minimum à un mois, ainsi qu'un amendement (*Doc. n° 698/3, 2*) visant à préciser que l'intéressé ou son avocat ont le droit de prendre connaissance du dossier. A cet effet, l'invitation ou l'avertissement doivent indiquer les lieux, jours et heures où le dossier répressif se trouve à leur disposition.

Le Vice-Premier Ministre déclare qu'il n'est pas nécessaire de modifier le texte. En ce qui concerne le délai, il n'y a pas lieu de modifier la situation actuelle.

Des circulaires ministérielles répondront en effet à ces préoccupations. Des formulaires mentionneront la possibilité de refuser la transaction, ainsi que le lieu où le dossier peut être consulté et le délai dans lequel cette consultation est possible.

Plusieurs membres estiment toutefois que le projet de loi doit être amendé afin de tenir compte des modifications proposées.

La solution qui consiste à apporter les précisions demandées par voie de circulaire est inacceptable, car elle permettrait au Ministre de la Justice de régler ces problèmes de manière arbitraire.

9. Le problème des vols dans les grands magasins.

Le membre renvoie à l'exposé fait par le Vice-Premier Ministre devant la Commission du Sénat (*Doc. n° 381/2, p. 6*), celui-ci ayant précisé que le vol dans les grands magasins est un exemple de cas où le régime de l'E.A.P.S. (extinction de l'action publique moyennant le paiement d'une somme d'argent) pourrait s'appliquer. Le nombre de vols dans les grands magasins est actuellement estimé à 80 000 par an.

Certains membres font observer qu'il se développe en ce domaine des pratiques singulières qui ressemblent fort à une sorte de justice privée, les directions de ces magasins n'hésitant pas à réclamer pour leurs interventions ce qu'elles appellent des frais de dossier.

Un usage qui se répand consiste à ne pas faire poursuivre l'auteur du vol et à lui réclamer une somme de 500 francs pour couvrir ces soi-disant frais de dossier. Cette pratique, qui est discutable sur le plan juridique, a été dénoncée par certains avocats auprès du parquet.

Les grands magasins ont réagi en affichant dans leurs locaux des avis précisant qu'une somme d'argent serait réclamée au voleur pris sur le fait. Selon les responsables de ces magasins, cette pratique acquerrait ainsi un caractère contractuel et il y aurait accord dans le chef du prévenu.

Il ne faut donc pas nier le risque d'une justice privée. Les grands magasins sont en effet reliés à des banques de données et peuvent obtenir des renseignements sur un certain nombre de personnes. Le respect de la vie privée n'est donc plus assuré. En outre, dans un tel système, c'est en quelque sorte la partie civile qui fixe elle-même le montant de la « réparation ».

Le fait ne sera, par ailleurs, pas toujours qualifié de vol, la façon dont les marchandises sont offertes en vente dans les grands magasins pouvant être considérée dans certains cas comme de la provocation.

La pratique instaurée par les grands magasins qui consiste à exiger le paiement d'une somme d'argent, constitue donc un nouveau moyen de chantage et reste contestable sur le plan juridique, même après l'adaptation du système.

Volgens de Nationale Orde zou het verzoek tot betaling de mogelijkheid moeten vermelden om het dossier in te zien en om de minnelijke schikking te weigeren. De termijnen van betaling moeten ook voldoende zijn om een grondig onderzoek toe te laten.

Dientengevolge dient de heer Baert een amendement in (*Stuk nr. 698/3, 1*) om de minimumtermijn op 1 maand te brengen en een amendement (*Stuk nr. 698/3, 2*) om te bepalen dat de belanghebbende of zijn advocaat het recht hebben het dossier in te zien. Met het oog daarop moet het verzoek of de waarschuwing de vermelding bevatten van de plaats waar en de dagen en uren waarop het strafdossier te hunner beschikking is.

De Vice-Eerste Minister verklaart dat het niet noodzakelijk is de tekst te wijzigen. Wat de termijn betreft, is er geen reden om aan de huidige situatie iets te wijzigen.

Ministeriële omzendbrieven zullen immers aan deze bekommernissen beantwoorden. Formulieren zullen de voorgestelde vermeldingen bevatten betreffende de mogelijkheid de minnelijke schikking te weigeren en de plaats waar het dossier kan worden geconsulteerd, alsook de termijn waarbinnen deze kennisneming kan geschieden.

Verscheidene leden zijn nochtans de mening toegedaan dat het wetsontwerp zelf geamendeerd moet worden om rekening te houden met de voorgestelde wijzigingen.

Een oplossing in het kader van omzendbrieven is niet aanvaardbaar daar deze problemen aldus aan de willekeur van de Minister van Justitie zouden worden overgelaten.

9. Het probleem van de warenhuisdiefstal.

Een lid verwijst naar de uiteenzetting van de Vice-Eerste Minister in de Senaat (*Stuk nr. 381/2, blz. 6*) waarin werd gesteld dat de warenhuisdiefstal het voorbeeld is van het misdrijf waarop het systeem van V.S.B.G. van toepassing kan worden. Het aantal van deze winkeldiefstallen wordt thans jaarlijks op 80 000 geschat.

Sommige leden wijzen erop dat zich in dit verband eigenaardige praktijken ontwikkelen die op een soort privé-justitie gaan gelijken en waarbij de warenhuisdirecties niet aarzelen om voor hun optreden zogenaamde dossierkosten aan te rekenen.

Zo is er een gebruik ontstaan om de dader niet te laten vervolgen en 500 frank te laten betalen om zeggende dossierkosten te vergoeden. Deze praktijk is op juridisch vlak betwistbaar en werd door sommige advocaten bij het parket aangeklaagd.

De reactie van de warenhuizen bestond erin duidelijk te vermelden en aan te plakken dat een geldsom zou worden geëist van diegenen die op diefstal betrapt werden. Volgens hen zou het gebruik aldus contractueel worden en zou er toestemming in hoofde van de beklaagde bestaan.

Het gevaar van een privé-justitie moet dus niet worden genegeerd. De warenhuizen zijn inderdaad verbonden met gegevensbanken en kunnen inlichtingen over een aantal personen bekomen. De eerbied voor het privé-leven wordt evenmin gevrijwaard. Bovendien is het als het ware de burgerlijke partij die in dergelijk stelsel zelf de vergoeding bepaalt.

Bovendien zal het feit soms niet als diefstal gekwalificeerd worden, daar de aanbiedingen in warenhuizen in een aantal gevallen inderdaad als een provocatie kunnen worden aangezien.

Het gebruik van de betaling van een geldsom dat door de warenhuizen wordt ingevoerd is aldus een chantagemiddel te meer en blijft op juridisch vlak betwistbaar, ook na de aanpassing van het systeem.

Un membre demande si le présent projet de loi qui répond manifestement aux préoccupations des grands magasins, n'a pas été inspiré par ceux-ci.

Le Vice-Premier Ministre déclare que le projet vise à résoudre le problème de la justice privée à laquelle recourent les grands magasins. La nouvelle procédure contribuera à apporter une solution au problème des vols dans ces magasins.

Un membre souligne qu'il est faux de prétendre que le projet aurait été inspiré par les grands magasins afin de régler leurs problèmes spécifiques. La procédure proposée était déjà prévue dans le projet de loi relatif aux tribunaux de police.

Un membre fait aussi observer qu'au cas où le chantage moral pratiqué par les grands magasins donnerait lieu à des abus, il serait toujours possible de faire usage du droit de répétition.

∴

Compte tenu de toutes ces observations, certains membres demeurent hostiles au projet. Ils estiment que celui-ci limite trop la compétence des magistrats du siège et accorde un pouvoir d'appréciation trop large au parquet.

La philosophie qui sous-tend le projet de loi est par conséquent contraire à celle dont la justice procède.

Le Vice-Premier Ministre fait remarquer que certains membres se sont référés à l'avis de l'Ordre national des avocats de Belgique mais beaucoup moins à l'avis de M. Legros, Commissaire royal à la réforme du Code pénal, qui répond point par point à leurs objections.

L'avis de M. Legros est entièrement favorable au projet de loi. Celui-ci n'a en effet pas seulement pour but de contribuer à résorber l'arriéré judiciaire; il vise aussi à permettre de mener plus aisément une politique adéquate en matière répressive. Il doit notamment permettre d'individualiser la peine et d'éviter dans beaucoup de cas la condamnation et la sanction.

L'Ordre national des avocats de Belgique ne s'est pas borné à indiquer les inconvénients du projet de loi; il en a également souligné les avantages :

Avantages pour l'Etat :

- diminution partielle de l'arriéré judiciaire sans nomination de nouveaux magistrats;
- système permettant d'alimenter facilement le Trésor par la perception des sommes d'argent réclamées,

Avantages sociaux :

- le justiciable ne doit pas comparaître devant le tribunal;
- aucune inscription au casier judiciaire;
- les peines d'emprisonnement de courte durée, que chacun désapprouve, sont remplacées par le paiement d'une somme d'argent.

∴

Le rapporteur fait encore observer que l'article 13 du projet de loi de 1973 relatif aux tribunaux de police prévoyait un système analogue pour les infractions punissables d'une peine d'un an maximum. M. Van Cauwenberghe a alors déposé un amendement (*Doc. n° 406/2, III, 1979-1980*) visant à porter ce taux de peine maximum à cinq ans et qu'il a justifié comme suit :

« Il est indispensable d'étendre les possibilités de transaction du parquet en portant la limite aux infractions punissables d'une peine d'emprisonnement de 5 ans maximum. Non seulement cette mesure permettrait de désengorger l'arriéré judiciaire et d'accroître les ressources budgétaires (60 000 transactions à Liège représenteraient 60 000 000 de francs d'amendes), mais surtout elle aura pour conséquence d'autoriser la transaction dans d'innombrables cas, tels que des vols dans les grands magasins, de petits détournements, des braconnages, pour lesquels il est

Een lid meent de vraag te moeten stellen of het huidig ontwerp dat klaarblijkelijk aan de bekommernissen van de warenhuizen tegemoet komt wellicht niet door hen werd geïnspireerd.

De Vice-Eerste Minister is de mening toegedaan dat het wetsontwerp een oplossing beoogt voor het probleem van de privéjustitie die door de warenhuizen wordt toegepast. De nieuwe procedure zal de oplossing van het probleem der warenhuisdiefstallen helpen bevorderen.

Een lid wijst erop dat het zeker verkeerd is te stellen dat het ontwerp zou zijn ingegeven door de warenhuizen om hun specifieke problemen te regelen. De voorgestelde procedure was reeds voorzien in het wetsontwerp betreffende de politierechtbanken.

De opmerking wordt verder gemaakt dat in geval de morele chantage door warenhuizen tot een misbruik zou leiden, het altijd mogelijk is een beroep te doen op het recht tot terugvordering.

∴

Ingevolge al deze opmerkingen blijven een aantal leden het ontwerp afwijzen. Volgens hen wordt de bevoegdheid van de magistraten van de zetel al te veel beperkt en er wordt al te veel beoordelingsmacht verleend aan het parket.

De filosofie die in het wetsontwerp wordt verdedigd is diensten-gevolge tegenstrijdig met de filosofie van de justitie.

De Vice-Eerste Minister wijst erop dat sommige leden naar het advies van de Belgische Nationale Orde van Advocaten hebben verwezen, maar veel minder naar het advies van de heer Legros, Koninklijk Commissaris voor de Hervorming van het Strafwetboek, dat punt per punt antwoordt op de bezwaren van deze leden.

Het advies van de heer Legros steunt het wetsontwerp volledig. Het wetsontwerp beoogt inderdaad niet alleen een oplossing voor de gerechtelijke achterstand, maar verruimt ook de mogelijkheden voor een strafrechtelijk beleid. Het maakt het o.m. mogelijk tot een individualisering van de straf te komen en in vele gevallen de veroordeling en de bestraffing te vermijden.

Ook de Belgische Nationale Orde van Advocaten heeft niet alleen de nadelen van het wetsontwerp aangestipt, maar tevens de voordelen belicht :

Voordelen voor de Staat :

- een gedeeltelijke vermindering van de gerechtelijke achterstand zonder benoeming van nieuwe magistraten;
- het gemakkelijk spijsen van de Schatkist door het innen van geldsommen.

Sociale voordelen :

- het niet verschijnen voor de rechtbank;
- geen strafregister;
- korte gevangenisstraffen, die eenparig worden afgekeurd, worden vervangen door de betaling van een geldsom.

∴

De rapporteur wijst er ook nog op dat het wetsontwerp betreffende de politierechtbanken van 1979 in zijn artikel 13 een gelijkaardig stelsel beoogde voor misdrijven met een strafmaat van ten hoogste één jaar. Toen heeft de heer Van Cauwenberghe een amendement ingediend (*Stuk nr. 406/2, III, 1979-1980*) om de strafmaat te verruimen tot vijf jaar. De auteur verantwoordde dit amendement toen als volgt :

« De mogelijkheden van het parket om een minnelijke schikking voor te stellen moeten worden verruimd door te bepalen dat daarvoor in aanmerking komen de misdrijven waarop een gevangenisstraf van ten hoogste 5 jaar staat. Die maatregel zou het niet alleen mogelijk maken de bij de hoven en rechtbanken bestaande achterstand in te halen en de budgettaire inkomsten te verhogen (b.v. 60 000 in Luik gesloten minnelijke schikkingen zouden 60 000 000 frank aan geldboete opbrengen), maar zij zou eveneens tot gevolg hebben dat het in ontelbare gevallen tot een

socialement peu souhaitable de poursuivre et pour lesquels actuellement, le parquet est acculé à saisir le tribunal ou à classer sans suite. » (Doc. n° 406/15, 1979-1980, p. 23).

La commission n'a pas suivi cette suggestion en 1980; elle a d'abord opté pour une peine maximum de deux ans, puis retenu, à la fin de la discussion, une peine d'un an.

Le présent projet de loi va beaucoup plus loin, puisqu'il propose de fixer la peine maximum au taux préconisé dans l'amendement de M. Van Cauwenberghe.

Votre rapporteur ne sous-estime pas le risque d'un certain arbitraire, mais il n'est pas pertinent d'établir une comparaison avec le droit de classer. La décision qui sera prise en vertu des dispositions prévues dans le présent projet ne sera pas unilatérale. Le prévenu doit en effet marquer son accord sur la procédure, de sorte qu'il pourra consulter son conseil avant d'accepter la proposition du parquet. Il peut, en effet, être plus avantageux de faire plaider la cause.

Il importe de signaler que le nouveau régime ne peut s'appliquer si les intérêts civils n'ont pas été réglés, ce qui limitera naturellement le nombre de cas, surtout quand il s'agira d'affaires plus importantes.

Le rapporteur considère le projet de loi comme une formule de transition en attendant la révision du système des taux de peine et des peines proprement dites et l'application d'autres formes de sanction.

∴

D'autres membres approuvent l'objet du projet de loi, mais ne sont cependant pas convaincus qu'il s'agit là d'un moyen efficace de réduire l'arriéré judiciaire.

Le projet de loi permettra toutefois de mener une meilleure politique pénitentiaire et présente l'avantage qu'aucune condamnation ne sera inscrite au casier judiciaire.

Les objections des opposants au projet de loi peuvent se résumer comme suit :

1) On peut craindre que le parquet préfère poursuivre et utilise peu les nouvelles possibilités ou qu'il néglige de fournir une information suffisante à l'accusé ou à son avocat.

2) On peut craindre également que les parquets adoptent des lignes de conduite très différentes.

3) L'argument concernant l'état de fortune des intéressés n'est pas à négliger.

4) Aucune transaction ne devrait être proposée si les faits donnent lieu à contestation.

Les membres de la commission posent ensuite les questions suivantes :

1) Qu'en sera-t-il de la prescription si le système proposé est adopté ?

2) La loi sera-t-elle appliquée avec effet rétroactif ?

Dans la négative, les inégalités seraient encore plus nombreuses, étant donné que certains justiciables pourraient bénéficier des dispositions de la loi et d'autres pas.

Le Vice-Premier Ministre fait observer qu'il ne s'agit pas ici de la rétroactivité d'une disposition pénale et que l'on ne peut revenir sur une procédure terminée.

3) Le problème de la récidive n'a pas été abordé. En l'absence de condamnation, la question se pose de savoir s'il sera possible d'invoquer la récidive sur la base de la transaction autorisée.

minnelijke schikking kan komen, zoals b.v. voor warenhuisdiefstallen, kleine verduisteringen, stroperijen. Het is uit een sociaal oogpunt niet wenselijk dergelijke misdrijven te vervolgen en met de huidige wetgeving staat het parket voor het dilemma ofwel de zaak voor de rechtbank te brengen ofwel ze te seponeren ». (Stuk nr. 406/15 — 1979-1980 blz. 23).

De commissie heeft in 1980 deze strafmaat niet aangenomen en eerst de strafmaat van twee jaar verkozen om op het einde van de bespreking in commissie een strafmaat van één jaar te behouden.

Het onderhavig wetsontwerp heeft een belangrijke uitbreiding van deze laatste beslissing voorgesteld in de zin van het amendement van de heer Van Cauwenberghe.

Uw rapporteur onderschat de vrees voor een zekere willekeur niet, maar de vergelijking met het recht om te seponeren gaat niet op. Volgens de voorgestelde bepalingen gaat het in het ontwerp immers niet om een eenzijdige beslissing. De beklaagde moet inderdaad akkoord gaan met de procedure. (Hij kan aldus een raadsman consulteren vooraleer in te gaan op het verzoek.) Het kan inderdaad voordeliger zijn de zaak te laten bepleiten.

Het is ook niet zonder belang erop te wijzen dat de nieuwe regeling niet mogelijk is wanneer de burgerlijke belangen niet geregeld zijn. Dat zal uiteraard ook het aantal gevallen beperken, vooral in meer gewichtige gevallen.

Volgens de rapporteur vormt het wetsontwerp een overgangsformule in afwachting van een herziening van het stelsel van de strafmaten en de straffen en de invoering van alternatieve vormen van bestraffing.

∴

Ook andere leden verklaren zich akkoord met het opzet van het wetsontwerp. Ze zijn er nochtans niet van overtuigd dat het een goed middel is om de gerechtelijke achterstand te beperken.

Het wetsontwerp zal echter een beter penitentiair beleid toelaten en heeft het voordeel dat geen veroordeling in het strafregister zal worden ingeschreven.

Samengevat zijn de bezwaren van de tegenstanders van het wetsontwerp :

1) Het gevaar bestaat dat het parket verkiest te vervolgen en weinig gebruik zal maken van de nieuwe mogelijkheden of zal nalaten goede voorlichting te geven aan de beschuldigde of zijn advocaat.

2) Er is vrees voor grote verschillen in het optreden van de parketten.

3) Het argument van de fortuintoestand van de betrokkenen is niet te verwaarlozen.

4) Er wordt op aangedrongen dat geen minnelijke schikking zou worden voorgesteld wanneer er betwistingen zijn aangaande de feiten.

De commissieleden stelden nog andere vragen :

1) Wat gebeurt er met de verjaring indien het voorgestelde stelsel wordt aangenomen ?

2) Zal de wet met terugwerkende kracht van toepassing zijn ?

Indien dit niet het geval is zouden er nog meer ongelijkheden rijzen, daar in sommige gevallen het voordeel van de wet zou spelen en in andere niet.

De Vice-Eerste Minister verklaart dat het hier niet gaat over de retroactiviteit van een strafbepaling en dat men op een afgesloten procedure niet kan terugkomen.

3) Het probleem van de herhaling werd niet besproken. Indien er geen veroordeling is, stelt zich de vraag of het mogelijk zal zijn de herhaling in te roepen op grond van de toegestane minnelijke schikking.

En ce qui concerne le problème de la récidive, le Vice-Premier Ministre souligne que le fait ne sera pas mentionné sur le certificat de bonnes vie et mœurs, mais bien dans le « bulletin de renseignements » dont seules les autorités judiciaires peuvent prendre connaissance.

L'Ordre national des avocats fait observer que le projet ne contient aucune précision quant à l'inscription éventuelle de la transaction au casier judiciaire et a demandé si, en cas d'inscription, toute transaction ultérieure serait exclue.

Le Vice-Premier Ministre répète que la transaction ne figurera pas au casier judiciaire et que cette procédure pourra être appliquée plusieurs fois.

4) Des membres déplorent également que le juge d'instruction ne joue aucun rôle dans la nouvelle procédure.

L'Ordre national des avocats regrette que la transaction soit exclue en cas d'intervention du juge d'instruction. Il est pourtant fréquent que des vols en magasin donnent lieu à une perquisition, auquel cas le juge d'instruction doit intervenir.

Le Vice-Premier Ministre déclare qu'il est inconcevable d'interrompre le cours d'une action publique, une fois que celle-ci a été engagée par des réquisitions de mise à l'instruction ou une constitution de partie civile.

5) Un membre demande quelles conséquences une infraction commise par plusieurs auteurs aura sur la procédure proposée. Que se passera-t-il si l'un des auteurs accepte la transaction et que les autres la refusent ? Quelles conséquences la transaction acceptée aura-t-elle lorsque le tribunal condamne le coauteur ?

Le Vice-Premier Ministre déclare que la procédure en vigueur en matière de transaction ne prévoit rien non plus lorsque l'infraction est commise par plusieurs auteurs. Ce genre de problème ne se pose d'ailleurs pas, étant donné que le ministère public est toujours libre de poursuivre ou non les divers auteurs d'une même infraction. Il en va de même pour la transaction. La décision peut parfois dépendre plus de la personnalité de l'auteur de l'infraction que du fait lui-même.

6) Il faudrait examiner l'opportunité de porter le taux de la peine à cinq ans.

Certains membres estiment que le maximum de la peine qui a été retenu est trop élevé, car il n'exclut pas l'application de la loi à des infractions graves.

7) Un membre s'interroge également sur l'opportunité de la condition préalable de réparation des dommages causés à la victime.

Ces deux derniers points feront l'objet d'un examen circonstancié dans le cadre de la discussion des articles.

∴

III. — Discussion des articles

Article 1.

Deux problèmes sont discutés dans le cadre de cet article : le choix du taux de la peine et la réparation préalable.

1. *Le maximum de la peine retenue.*

Bien qu'il ne puisse accepter le projet pour les raisons déjà citées, M. Collignon présente des amendements (Doc. n° 698/2, A et B) pour le cas où la commission l'adopterait.

Son amendement en ordre principal (Doc. n° 698/2, B) vise à ramener le taux de la peine proposé à deux ans. L'auteur estime

Wat het probleem van de herhaling betreft, wijst de Vice-Eerste Minister erop dat het feit weliswaar niet wordt vermeld in het getuigschrift van goed zedelijk gedrag, maar zal worden vermeld in de « inlichtingsbulletins » waarvan alleen de rechterlijke autoriteiten kennis kunnen nemen.

De Nationale Orde van Advocaten had opgemerkt dat in het ontwerp niets wordt gezegd over het al of niet inschrijven van de minnelijke schikking in het strafregister en had de vraag gesteld of, in het bevestigend geval, de mogelijkheid van een nieuwe minnelijke schikking uitgesloten wordt.

De Vice-Eerste Minister herhaalt dat de minnelijke schikking niet in het strafregister wordt ingeschreven en dat ze de mogelijkheid van een nieuwe minnelijke schikking niet uitsluit.

4) Er wordt ook betreurd dat de onderzoeksrechter niet wordt betrokken bij de nieuwe procedure.

Volgens de Nationale Orde van Advocaten is het te betreuren dat de minnelijke schikking wordt uitgesloten in geval van een optreden van de onderzoeksrechter. Het gebeurt nochtans vaak dat winkeldiefstallen aanleiding geven tot huiszoeking; hier treedt dus de onderzoeksrechter op.

De Vice-Eerste Minister verklaart dat het niet denkbaar een strafvordering te onderbreken als die eenmaal op gang is gebracht door een vordering tot het instellen van een onderzoek of door een burgerlijke-partijstelling.

5) De vraag wordt gesteld welke de gevolgen voor de voorgestelde procedure zijn van een misdrijf dat door verscheidene daders werd gepleegd. Wat gebeurt er indien een van de daders de minnelijke schikking aanvaardt, terwijl de andere of de anderen ze weigeren ? Wat zijn de gevolgen van de aanvaarde minnelijke schikking wanneer de rechtbank de andere dader niet veroordeelt ?

De Vice-Eerste Minister verklaart dat de thans bestaande procedure van minnelijke schikking ook niets bepaalt wanneer het misdrijf door verscheidene daders wordt gepleegd. Dat soort problemen doet zich immers niet voor, aangezien het openbaar ministerie de diverse daders van een en hetzelfde misdrijf altijd al dan niet kan vervolgen. Hetzelfde geldt voor de minnelijke schikking. De desbetreffende beslissing kan soms meer afhangen van de persoon van de dader van het misdrijf dan van het feit zelf.

6) De opportuniteit van het verhogen van de strafmaat tot en met vijf jaar zou moeten worden onderzocht.

Volgens sommigen zou het maximum van de straf die in aanmerking werd genomen te hoog liggen, daar het de toepassing van de wet op ernstige misdrijven niet uitsluit.

7) De vraag van de opportuniteit van de voorafgaande voorwaarde betreffende de vergoeding van het slachtoffer wordt ook gesteld.

De twee laatste punten worden uitvoerig in het kader van de bespreking van de artikelen onderzocht.

∴

III. — Bespreking van de artikelen

Artikel 1.

Twee problemen worden in het kader van dit artikel besproken : de gekozen strafmaat en de voorafgaande vergoeding.

1. *Het maximum van de straf die in aanmerking wordt genomen.*

Niettegenstaande hij om de vooraf vermelde redenen het ontwerp niet kan aanvaarden, dient de heer Collignon amendementen in (Stuk nr. 698/2, A en B) voor het geval dat de commissie het wetsontwerp zou aannemen.

Zijn amendement in hoofddorde bestaat erin de voorgestelde strafmaat op twee jaar terug te brengen (Stuk nr. 698/2, B),

en effet que l'extension prévue par le projet n'est pas souhaitable, dans la mesure où l'extinction de l'action publique pourrait s'appliquer à des infractions graves.

Son amendement en ordre subsidiaire (*Doc. n° 698/2, A*) vise à limiter l'application de la procédure. Si une extension de la transaction est à la rigueur acceptable en matière de crimes et délits consistant en des atteintes aux biens, que l'on pourrait qualifier de manière générale de « délits de rapine », elle ne se justifie par contre pas en ce qui concerne les atteintes à l'ordre des familles, à la moralité publique ou aux personnes.

La compétence conférée au magistrat du parquet ne se limite plus aux infractions mineures; elle concerne également les infractions punissables d'une peine d'emprisonnement de cinq ans, et donc notamment des infractions majeures telles que l'escroquerie, le recel ou la corruption. Il est très contestable de prévoir la possibilité d'éteindre l'action publique moyennant le paiement d'une somme d'argent pour des infractions de cette gravité.

Plusieurs membres appuient ces amendements. Ils souhaitent que le maximum de la peine d'emprisonnement au-delà duquel l'action publique ne peut être éteinte soit fixé à deux ans.

Ils entendent non seulement limiter l'application du régime proposé, mais surtout sauvegarder les intérêts de la défense. Ils craignent que pour certaines infractions, par exemple celles ayant trait aux bonnes mœurs, les intéressés soient toujours tentés d'accepter de payer une somme d'argent, même lorsque la prévention dont ils font l'objet n'est pas fondée.

Un membre demande également pourquoi le taux de peine initial d'un an, prévu dans le projet de loi relatif aux tribunaux de police, n'a pas été repris.

Le Vice-Premier Ministre rappelle que les raisons pour lesquelles un taux maximum de cinq ans a été retenu ont été exposées de manière détaillée au Sénat. Le Commissaire royal à la réforme du Code pénal approuve d'ailleurs ce choix.

Le Vice-Premier Ministre attire par ailleurs l'attention sur le fait que l'objectif n'est pas d'encourager les parquets à recourir à l'extinction de l'action publique pour les infractions graves. Ce n'est pas parce qu'un fait est qualifié de grave qu'il est forcément grave en réalité. De nombreuses infractions mineures entravent l'instruction de dossiers plus importants. Le projet de loi doit être considéré dans le cadre d'une politique globale du droit pénal.

L'objectif est de remplacer à l'avenir les peines de courte durée par des peines alternatives. En attendant cette réforme, le projet vise à permettre l'extinction de l'action publique moyennant le paiement d'une somme d'argent, afin d'éviter la poursuite d'infractions punissables seulement d'une amende et/ou d'une peine d'emprisonnement. Le projet précise clairement que la transaction ne peut être proposée que lorsque le parquet estime ne devoir requérir qu'une amende. Il ne concerne donc pas les infractions réellement graves.

Il est évident que cette procédure ne sera pas appliquée à toutes les infractions punissables d'une peine d'emprisonnement ne dépassant pas cinq ans, mais seulement aux infractions vraiment mineures. Il est clair que la nouvelle procédure ne sera réservée qu'aux infractions peu importantes dans les faits.

Un membre estime que si l'on se base sur le projet l'action publique afférente à un avortement pratiqué par un non-médecin pourrait être éteinte par le biais d'une transaction, ce qui paraît inacceptable si l'on tient compte des conceptions actuelles en la matière. Il paraît inconcevable que les articles 350 et 353 du Code pénal puissent avoir des implications aussi différentes. Si la transaction est acceptée pour l'avortement, on ne peut ignorer pour autant le problème philosophique qui est lié à cette infraction.

omdat de voorgestelde verruiming niet wenselijk is daar ze van toepassing zou kunnen zijn op misdrijven van ernstige aard.

Zijn amendement in bijkomende orde (*Stuk nr. 698/2, A*) beperkt de toepassing van de procedure. Een uitbreiding van de minnelijke schikking zou nog te aanvaarden zijn voor wanbedrijven waarbij aanslagen op goederen worden gepleegd en die men in het algemeen als « roof » kan betitelen. De regeling is echter niet verantwoord voor aanslagen op de orde der familie, op de openbare zedelijkheid of op personen.

De bevoegdheid die aan de parketmagistraat wordt gegeven beperkt zich niet meer tot kleine misdrijven, maar betreft misdrijven waarop een gevangenisstraf van vijf jaar staat; dat geldt dus ook voor ernstige misdrijven zoals oplichting, heling of omkoping. Daarvoor de mogelijkheid tot verval van de strafvordering tegen betaling van een geldsom te voorzien is ten eerste betwistbaar.

Verscheidene leden steunen deze amendementen. Ze verkiezen een beperking tot twee jaar.

Hun bekommernis bestaat er niet alleen in de toepassing van het voorgestelde stelsel te beperken tot kleine misdrijven, maar vooral ook de belangen van de verdediging te vrijwaren. Ze vrezen dat voor sommige misdrijven, bijvoorbeeld een misdrijf in verband met de goede zeden, de betrokkenen in alle omstandigheden geneigd zullen zijn het verzoek te aanvaarden een geldsom te betalen, zelfs wanneer de tenlastelegging niet gegrond is.

De vraag wordt ook gesteld waarom de oorspronkelijke strafmaat van 1 jaar, voorgesteld in het wetsontwerp betreffende de politierechtbanken, niet werd hernomen.

De Vice-Eerste Minister herinnert eraan dat de argumenten voor de keuze van de verruiming tot vijf jaar reeds in de Senaat omstandig werden uiteengezet. De Koninklijke Commissaris voor de Hervorming van het Strafwetboek steunt ook deze keuze.

Hij vestigt verder de aandacht op het feit dat de bedoeling er niet in bestaat het verval van de strafvordering voor ernstige misdrijven aan te moedigen. Het is niet omdat een bepaald feit onder een zwaarwichtige kwalificatie valt dat het daarom steeds ernstig van aard is. Talrijke kleine misdrijven belemmeren het onderzoek van meer ernstige dossiers. Het wetsontwerp moet in het kader van een globale politiek van het strafrecht worden gezien.

Het doel is in de toekomst tot het afschaffen van korte straffen te komen en ze te vervangen door alternatieve straffen. In afwachting van deze hervorming beoogt het ontwerp de toepassing van het verval van strafvordering tegen betaling van een geldsom mogelijk te maken om te vermijden dat een misdrijf dat slechts strafbaar is met een geldboete of/ en met een gevangenisstraf niet zou worden vervolgd. Er is duidelijk bepaald dat de minnelijke schikking slechts wordt voorgesteld wanneer het parket van oordeel is dat er slechts een boete dient gevorderd te worden. Echte zware misdrijven zijn aldus uitgesloten.

De bedoeling is natuurlijk niet deze mogelijkheid toe te passen voor alle misdrijven die strafbaar zijn met een gevangenisstraf van ten hoogste vijf jaar. Het gaat alleen om werkelijk kleine misdrijven. Het is immers duidelijk dat de nieuwe procedure zal worden gereserveerd voor misdrijven die in de grond weinig belangrijk zijn.

Volgens een lid zou op grond van de tekst van het ontwerp de vruchtafdrijving bij minnelijke schikking kunnen worden gereserveerd, wanneer ze wordt gepleegd door een niet-geneesheer, hetgeen onaanvaardbaar lijkt in de thans heersende sfeer omtrent dit soort misdrijf. Men kan zich moeilijk voorstellen dat de artikelen 350 en 353 van het Strafwetboek niet op gelijke voet zouden worden geplaatst. Indien de minnelijke schikking wordt aanvaard voor vruchtafdrijving, dient men zich bewust te zijn van het filosofisch probleem dat aan de basis ligt van dit misdrijf.

Selon le Vice-Premier Ministre, le parquet ne proposera le règlement amiable que s'il estime qu'il ne faut requérir qu'une amende ou une amende et une confiscation. L'exemple évoqué est donc théorique.

Le nouvel article 216bis, § 1, troisième alinéa, dispose que « la somme prévue ne peut être supérieure au maximum de l'amende prévue par la loi, majorée des décimes additionnels ». Le Ministre souligne que, dans les quelques cas rares où la loi prévoit uniquement une peine d'emprisonnement, il faut tenir compte de l'amende maximum qui peut être prononcée lorsque des circonstances atténuantes sont retenues.

L'article 85 du Code pénal dispose que « si l'emprisonnement est porté seul, les juges pourront y substituer une amende qui n'excèdera pas cinq cents francs. »

Le projet prévoit expressément que la transaction ne peut être proposée que si le parquet estime ne devoir requérir qu'une amende ou une amende et la confiscation. La transaction n'est possible pour les infractions qui ne sont punissables que d'une peine d'emprisonnement que si le ministère public estime qu'il y a des circonstances atténuantes.

La peine est fixée à cinq ans pour tenir compte du fait que certaines infractions moins graves, telles que l'abus de confiance, l'escroquerie, l'incendie de biens mobiliers, et particulièrement les vols dans les grands magasins, sont réprimées d'une peine d'emprisonnement maximum de cinq ans et qu'il doit être possible d'appliquer la procédure dans ces cas.

En ce qui concerne l'amendement en ordre subsidiaire de M. Collignon (*Doc.* n° 698/2, A) qui vise à exclure du champ d'application de la loi les atteintes à l'ordre des familles, à la moralité publique ou aux personnes, il faut signaler qu'il s'agit le plus souvent de crimes lorsque ces atteintes sont considérées comme graves, par exemple lorsqu'il s'agit d'enlèvement de mineurs.

La procédure prévue par le projet ne sera applicable qu'aux délits. Certains délits, comme les coups et blessures volontaires, n'entraînant qu'une incapacité de travail limitée peuvent être soustraits aux poursuites s'ils ne sont pas qualifiés de graves.

Il est dès lors préférable de ne pas amender le projet et de ne pas énumérer les infractions. Toute énumération sera en effet incomplète.

Le Ministre estime qu'en ce domaine, il convient de faire confiance au ministère public.

Certains membres répliquent que ces arguments ne tiennent pas compte de la réalité.

Le pourcentage d'affaires classées est plus élevé pour les tribunaux correctionnels que pour les tribunaux de police. Le parquet a en effet tendance à engager des poursuites lorsque l'affaire est simple. Lorsque l'affaire est complexe sur le plan juridique, il est plus aisé pour les avocats de freiner le déroulement de la procédure en se référant à la jurisprudence ou à la doctrine et, si les choses se compliquent trop, il y a de fortes chances que l'affaire soit classée.

Certains membres craignent dès lors que le projet de loi ne change rien à la situation actuelle et que les transactions continuent à être moins fréquentes pour les infractions mineures que pour les délits plus graves.

L'attention est également attirée sur le caractère subjectif de l'appréciation de la gravité d'une infraction. Certaines infractions sont considérées comme bénignes parce qu'elles ne sont sanctionnées que par des peines légères. Brûler un feu rouge constitue toujours un acte dangereux et une infraction grave, malgré la nature de la sanction qui frappe cet acte.

Volgens de Vice-Eerste Minister zal het parket de minnelijke schikking maar voorstellen indien het de mening toegedaan is dat alleen een boete of een geldboete met verbeurdverklaring moet gevorderd worden. Het voorbeeld dat wordt ingeroepen is dus theoretisch.

Artikel 216bis, § 1, derde lid (nieuw) bepaalt dat de voorgestelde geldsom « niet meer mag bedragen dan het maximum van de bij de wet bepaalde geldboete, verhoogd met de opdecimen ». De Vice-Eerste Minister wijst erop dat in de zeldzame gevallen waarin de wet enkel in een gevangenisstraf en niet in een geldboete voorziet, rekening moet worden gehouden met het maximum van de geldboete die, bij inachtneming van verzachtende omstandigheden, zou kunnen worden uitgesproken.

Artikel 85 van het Strafwetboek bepaalt immers dat « indien alleen gevangenisstraf bepaald is, de rechter die straf kan vervangen door een geldboete van ten hoogste vijfhonderd frank. »

Het ontwerp bepaalt uitdrukkelijk dat de transactie alleen kan worden toegepast indien het parket enkel geldboete of enkel geldboete met verbeurdverklaring meent te moeten vorderen. De mogelijkheid tot transactie bestaat voor misdrijven die enkel met gevangenisstraf worden gestraft alleen wanneer het openbaar ministerie meent dat verzachtende omstandigheden in acht moeten worden genomen.

De strafmaat werd op vijf jaar bepaald om rekening te houden met het feit dat sommige minder zwaarwichtige misdrijven zoals misbruik van vertrouwen, oplichting, brandstichting op roerende goederen en in het bijzonder diefstallen in warenhuizen met een maximumstraf van vijf jaar worden bestraft en dat het mogelijk moet zijn de procedure in deze gevallen toe te passen.

Wat betreft het amendement in bijkomende orde van de heer Collignon (*Stuk* nr. 698/2, A) dat erin bestaat de aanslagen op de orde der familie, de openbare zedelijkheid of de personen uit de toepassing van de wet te sluiten wordt erop gewezen dat het meestal over misdaden gaat wanneer deze aanslagen ernstig zijn, zoals b.v. ontvoering van minderjarigen.

De wet is alleen van toepassing op de wanbedrijven. Sommige van deze aanslagen, bvb. opzettelijke slagen en verwondingen die maar een beperkte ongeschiktheid tot het verrichten van persoonlijke arbeid als gevolg hebben moeten ook aan de normale vervolgingen kunnen worden onttrokken, indien ze geen zwaarwichtig karakter hebben.

Dientengevolge is het verkieslijk het wetsontwerp ongewijzigd te behouden en niet tot een opsomming van misdrijven over te gaan, daar elke opsomming onvolledig zal zijn.

De Vice-Eerste Minister is de mening toegedaan dat men in dit verband vertrouwen moet schenken aan het openbaar ministerie.

Sommige leden repliceren dat deze argumenten geen rekening houden met de werkelijkheid.

Het seponeren wordt in evenredigheid meer uitgeoefend voor de correctionele rechtbanken dan voor de politierechtbanken. Het parket is inderdaad geneigd tot vervolging over te gaan wanneer de zaak eenvoudig is. Wanneer de zaak ingewikkeld is op juridisch vlak is het voor de advocaten gemakkelijker de zaak te vertragen door naar rechtspraak of rechtsleer te verwijzen. Indien de zaak te ingewikkeld wordt is er veel kans dat ze wordt geseponneerd.

Sommige leden vrezen dan ook dat de huidige situatie zal blijven bestaan en dat de minnelijke schikking minder zal tussenkomen voor kleinigheden dan voor belangrijke misdrijven.

Er wordt ook gewezen op de subjectiviteit bij de beoordeling van de ernst van een misdrijf. Sommige overtredingen worden als niet gevaarlijk beschouwd wegens de daaraan verbonden kleine straffen. Het niet eerbiedigen van een rood licht moet echter als gevaarlijk aangezien worden en is altijd een ernstig misdrijf ondanks het karakter van de straf.

2. La réparation du dommage causé à la victime.

Le présent projet de loi instaure une nouvelle discrimination au détriment des moins favorisés sur le plan financier. La procédure proposée ne peut, en effet, s'appliquer si le dommage éventuellement causé à autrui n'est pas entièrement réparé.

En posant comme condition préalable que le dommage doit être entièrement réparé, on exclut du champ d'application de la loi les personnes qui ne disposent pas des moyens financiers nécessaires pour réparer immédiatement et entièrement le dommage qu'elles ont causé.

Certains membres estiment que l'argument du Vice-Premier Ministre selon lequel cette situation n'est pas nouvelle n'est pas pertinent. Actuellement, le montant de la réparation est fixé par le tribunal, parfois même après expertise. En outre, l'intéressé peut demander à pouvoir échelonner ses paiements ou demander un sursis de paiement s'il n'est pas en mesure de remplir son obligation. La condition préalable relative à la réparation du dommage exclut toutes ces possibilités pour les moins favorisés.

Il n'est pas non plus impossible que certains préjudiciés exercent un chantage sur l'auteur des faits en faisant dépendre la possibilité d'obtenir l'extinction de l'action publique du paiement de la somme qu'ils exigent à titre de dédommagement. Pour que la condition soit remplie, il suffit en effet que la victime déclare qu'elle a été dédommée; il n'y a pas de contrôle sur l'évaluation du dommage.

D'autres membres rappellent que la réparation préalable dépend non seulement de la volonté de l'auteur, mais également de l'accord des compagnies d'assurances et des mutualités et de la diligence dont elles font preuve.

Il est rare que l'intéressé soit entièrement libre de ses décisions en cette matière. Il se pourrait ainsi qu'un justiciable ne puisse bénéficier de la transaction parce qu'un tiers, par exemple une compagnie d'assurance a tardé à indemniser la victime.

L'indemnité à payer ne sera en tout cas jamais égale aux dommages-intérêts que fixerait le tribunal. Elle peut être supérieure ou inférieure et donc défavoriser ou le prévenu ou la victime. Les intérêts des justiciables ne seraient également pas sauvegardés sur ce point et plusieurs membres estiment dès lors que cette condition préalable devrait être supprimée.

M. Mottard présente à cet effet un sous-amendement (*Doc. n° 698/4*) à l'amendement en ordre subsidiaire de M. Collignon (*Doc. n° 698/2, A*).

Plusieurs membres et le Vice-Premier Ministre estiment toutefois qu'il faut aussi tenir compte des intérêts des victimes. Il faut donc avoir la certitude que les victimes ont été indemnisées avant de proposer l'extinction de l'action.

S'il en était autrement de nombreuses parties préjudiciées ne seraient jamais indemnisées dans la suite ou seraient obligées d'intenter des procédures civiles longues et coûteuses. Le fait d'instituer une procédure favorable aux auteurs d'infractions ne doit pas avoir pour conséquence d'accroître les difficultés pour les parties préjudiciées. Le système actuel de la transaction est conçu en ce sens et a d'ailleurs été peu critiqué sur ce point.

Le Vice-Premier Ministre estime que les amendements présentés ainsi que les objections formulées contre le projet de loi reposent sur des malentendus.

Le projet de loi ne vise pas à restreindre le droit du parquet de poursuivre ou son droit de classer. Il ne touche pas non plus à la compétence du juge. Le présent projet offre de nouvelles possibilités d'éviter des condamnations à des peines de courte durée et à des amendes, ce qui ne peut avoir que des conséquences favorables pour les auteurs d'infractions légères.

2. De vergoeding van het slachtoffer.

De ongelijkheid tussen de vermogens brengt door de nieuwe wet opnieuw nadeel mee voor de minstbevoegde rechtsonderhorigen: zij kunnen zich niet op de voorgestelde procedure beroepen indien de eventueel veroorzaakte schade niet geheel vergoed is.

Door als voorafgaande voorwaarde te stellen dat de schade geheel vergoed moet zijn, worden degenen die niet over de financiële middelen beschikken om de slachtoffers onmiddellijk en geheel te vergoeden uit de toepassing van de wet uitgesloten.

Het argument van de Vice-Eerste Minister volgens hetwelk deze toestand nu reeds bestaat, gaat volgens sommige leden niet op. Nu wordt de vergoeding door de rechtbank bepaald, soms zelfs na een expertise en bovendien kan de belanghebbende een afbetaling in termijnen bekomen of uitstel vragen, indien hij onmogelijk zijn verplichting kan vervullen. De vereiste van voorafgaande regeling sluit dit alles uit voor de minderbevoegden.

Het is ook niet uitgesloten dat sommige benadeelden chantage zullen uitoefenen op de daders om de minnelijke schikking afhankelijk te maken van de betaling van een willekeurige vergoeding die ze eisen. Om de gestelde voorwaarde te vervullen volstaat het immers dat het slachtoffer verklaart dat het schadevergoeding ontving; er is geen controle op de raming van het bedrag der schade.

Andere leden herinneren eraan dat de voorafgaande vergoeding niet alleen van de wil van de auteurs van de overtreding afhangt, maar ook van de spoed en het akkoord van verzekeringsmaatschappijen en van de mutualiteiten.

De belanghebbende is immers zelden onafhankelijk in deze materie. Zo zal het kunnen gebeuren dat het voordeel van de minnelijke schikking vervalt omdat derden, zoals verzekeringsmaatschappijen, laattijdig zijn overgegaan tot de regeling van de schade.

De te betalen vergoeding zal in elk geval nooit gelijk zijn aan de schadevergoeding die de rechtbank zou bepalen. Ze kan of hoger of lager zijn en aldus ofwel de beklagde ofwel het slachtoffer benadelen. Op dit punt zouden de belangen van de rechtzoekenden ook niet gevrijwaard zijn en verscheidene leden zijn de mening toegedaan dat deze voorafgaande voorwaarde zou moeten worden afgeschaft.

De heer Mottard dient een subamendement in (*Stuk nr. 698/4*) op het amendement in bijkomende orde van de heer Collignon (*Stuk nr. 698/2, A*).

Verschillende leden en de Vice-Eerste Minister zijn echter de mening toegedaan dat ook rekening moet worden gehouden met de belangen van de slachtoffers.

Men moet dus zeker zijn dat de slachtoffers vergoed zijn vooraleer het verval van de strafvordering wordt voorgesteld. Indien dit niet het geval zou zijn zullen vele schadelijdende partijen achteraf nooit vergoeding ontvangen of verplicht worden langdurige en dure burgerlijke procedures in te stellen. Het instellen van een gunstige procedure voor de daders van misdrijven mag de moeilijkheden voor de schadelijdende partijen niet verhogen. De bestaande regeling van minnelijke schikking is ook aldus opgevat en gaf weinig aanleiding tot kritiek op dat punt.

Volgens de Vice-Eerste Minister berusten de amendementen alsook de bezwaren tegen het wetsontwerp op misverstanden.

Het doel van het wetsontwerp is immers niet een beperking op te leggen inzake het recht van het parket om te vervolgen, noch inzake zijn recht om te seponeren. Het doet evenmin afbreuk aan de bevoegdheid van de rechter. Tevens worden aldus nieuwe mogelijkheden geboden om veroordelingen tot korte straffen en tot boeten te voorkomen met alle gunstige gevolgen vandien voor de daders van lichte misdrijven.

Art. 2 à 6.

Les articles 2 à 6 ne donnent pas lieu à discussion.

IV. — Votes

L'amendement en ordre principal de M. Collignon (*Doc.* n° 698/2, B) est rejeté par 8 voix contre 8.

Le sous-amendement de M. Mottard (*Doc.* n° 698/4) est adopté par 9 voix contre 7 et 2 abstentions.

L'amendement en ordre subsidiaire de M. Collignon (*Doc.* n° 698/2, A) est rejeté par 11 voix contre 9.

Les amendements de M. Baert (*Doc.* n° 698/3, 1 et 2) sont rejetés par 11 voix contre 9.

Les articles et l'ensemble du projet de loi sont adoptés par 11 voix contre 9.

Le Rapporteur,
A. BOURGEOIS.

Le Président,
L. REMACLE.

Artt. 2 tot 6.

De artikelen 2 tot 6 geven geen aanleiding tot bespreking.

IV. — Stemmingen

Het amendement in hoofdde van de heer Collignon (*Stuk* nr. 698/2, B) wordt verworpen met 8 tegen 8 stemmen.

Het subamendement van de heer Mottard (*Stuk* nr. 698/4) wordt aangenomen met 9 tegen 7 stemmen en 2 onthoudingen.

Het amendement in bijkomende orde van de heer Collignon (*Stuk* nr. 698/2, A) wordt verworpen met 11 tegen 9 stemmen.

De amendementen van de heer Baert (*Stuk.* nr. 698/3, 1 en 2) worden verworpen met 11 tegen 9 stemmen.

De artikelen en het wetsontwerp worden aangenomen met 11 stemmen tegen 9.

De Rapporteur,
A. BOURGEOIS.

De Voorzitter,
L. REMACLE.